

Врз основа на член 21 став 3 и член 126 став 1 алинеја 1 од Законот за основно образование („Службен весник на Република Македонија“ број 103/08,33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 42/11, 51/11, 6/12, 100/12, 104/12, 24/13, 41/14, 116/14, 135/14, 10/15, 98/15, 145/15, 30/16, 127/16, 67/17 и 64/18), Училишниот одбор на ООУ „Свети Кирил и Методиј“ – Скопје, Центар, на Седницата бр.4 одржана на ден 03.04.2019 година, донесе

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ОПШТИНСКО ОСНОВНО УЧИЛИШТЕ
СВЕТИ КИРИЛ И МЕТОДИЈ

Бр. 01-147/02

03.04. 2019 год.
Центар-Скопје

СТАТУТ

НА ОПШТИНСКО ОСНОВНО УЧИЛИШТЕ „ СВЕТИ КИРИЛ И МЕТОДИ. СКОПЈЕ, ЦЕНТАР (ПРЕЧИСТЕН ТЕКСТ)

I. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој статут се уредуваат организацијата и вршењето на воспитно-образовната дејност, називот, седиштето, управувањето и раководењето, правата и обврските на учениците, правата и обврските на вработените и други прашања од значење за работа на општинското основно училиште.

Член 2

(1) Одредбите на овој статут се задолжителни за сите вработени и ученици на училиштето.

(2) Толкување на одредбите од овој статут дава училишниот одбор на училиштето.

(3) Согласно на статутот на основното училиште дава Министерството за образование и наука (во натамошниот текст: Министерството).

Член 3

(1) Воспитно-образовната работа во ООУ „Свети Кирил и Методиј“ – Скопје, Центар, се остварува на македонски јазик и неговото кирилско писмо.

Член 4

(1) Основното училиште собира, обработува, чува, испраќа и користи податоци содржани во збирките на податоци согласно со прописите за заштита на личните податоци, за потребите на интегрираната база на податоци која ја води Министерството.

(2) Збирките на податоци од ставот (1) на овој член се водат за следниве цели:

- унапредување на процесите и процедурите потребни за управувањето со човечките ресурси, финансиите и инфраструктурата во основните училишта,
- обезбедување навремени, конзистентни, целосни и точни податоци што ќе претставуваат поддршка на процесот на донесување одлуки, спроведувањето на образовната политика и планирањето на реформите во основното образование,
- обезбедување на податоци неопходни за функционирање на други потсистеми (електронски дневник и екстерно проверување на постигањата на учениците) во основното образование и
- ефикасно управување со распределбата на средствата во децентрализираниот образовен систем, планирањето на изградба и реконструкцијата на училишната инфраструктура и унапредувањето на професионалниот развој на вработените во основните училишта.

Член 5

Во основното училиште се водат следниве збирки на податоци:

- 1) збирка на податоци за учениците запишани во основното училиште;
- 2) збирка на податоци за родители, односно старатели на ученици запишани во основното училиште и
- 3) збирка на податоци за вработените во основното училиште.

Член 6

(1) Збирката на податоци за учениците запишани во основното училиште од членот 5 точка 1 од овој статут опфаќа ЕМБГ, презиме, татково име и име на ученикот, датум и место на раѓање, пол, припадност на заедница, мајчин јазик на ученик, адреса, место на живеење, контакт телефон, е-меил адреса, посебна образовна потреба, статус на ученикот (редовен/вонреден).

(2) Збирката на податоци за податоци за родители, односно старатели на ученици запишани во основно училиште од членот 5 точка 2 од овој статут

опфаќа сродство со ученикот, име и презиме, датум и место на раѓање, пол, припадност на заедница, адреса и место на живеење, контакт телефон, е-меил адреса и степен на образование.

(3) Збирката на податоци за вработените во училиштето од членот 5 точка 3 од овој статут опфаќа ЕМБГ, презиме, татково име и име на вработениот, пол, припадност на заедница, датум и место на раѓање, адреса, место на живеење, општина, привремена адреса и место на живеење, државјанство, вид и степен на образование, последно завршено училиште/факултет, претходно работно искуство, категорија на вработен, работно место со фонд на часови, контакт телефон, број на службен телефон, е-меил адреса, вид на транспорт до работното место кој користи вработениот, инвалидитет, ФЗО подрачна единица, ПИОМ број, датум на вработување, датум на престанок на работен однос, основ за престанок на работен однос, статус на вработен (на определено/определено време).

(4) Личните податоци од ставовите (1) и (2) на овој член основното училиште ги добива од родителите/старателите на учениците, а личните податоци од ставот (3) на овој член ги добива од вработените во училиштето.

Член 7

(1) Родителот или вработен во училиштето во случај на промена на податок е должен да го извести училиштето во рок од седум дена од денот на настанатата промена, а училиштето е должно во рок од три дена да изврши промена во збирката на податоци.

(2) Родителот или вработен во училиштето имаат право да бараат исправка на личен податок, со поднесување на писмено барање до училиштето.

(3) Училиштето е должно во рок од 30 дена да направи исправка и да го извести родителот, односно вработениот во училиштето за направената исправка.

Член 8

(1) Директорот на основното училиште, од редот на вработените во училиштето овластува лице, односно лица за обработка на личните податоци од членот 6 од овој статут.

(2) Лицата од ставот (1) на овој член имаат обврска личните податоци да ги чуваат во тајност. До личните податоци пристап можат да имаат и други овластени стручни лица од министерот, на кои овие податоци им се потребни заради електронскиот дневник, согласно со закон.

Член 9

За целите на научните истражувања и подготовка на статистички анализи, личните податоци можат да се користат, објават и чуваат, но не во форма која овозможува идентификација на лицето на кое се однесуваат личните податоци.

Член 10

(1) Збирката на податоци за учениците и збирката на податоци за родители, односно старатели на ученици кои ги води основното училиште се чуваат една година по завршувањето на основното образование на ученикот, односно една година по негово испишување од основното училиште.

(2) Збирката на податоци за вработените кои ги води основното училиште се чуваат до престанокот на работниот однос на вработениот во основното училиште.

Член 11

Начинот на обработка на личните податоци, лицата кои се овластени да ги користат податоците содржани во поединечните збирки на лични податоци од членот 6 од овој статут, критериумите според кои се утврдува нивото на пристап на лицата кои се овластени да ги обработуваат личните податоци, техничките и организациските мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци, начинот на уништување по истекувањето на рокот на чување на личните податоци и други мерки ги пропишува министерот.

II. ПРАВНА ПОЛОЖБА НА ОПШТИНСКО ОСНОВНО УЧИЛИШТЕ

Член 12

(1) Името на Општинското основно училиште е „Свети Кирил и Методиј“ – Скопје, Центар.

(2) Седиштето на Општинското основно училиште е на ул. „1737“ бр.1 - Скопје, општина Центар.

(3) Скратен назив е ООУ „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, Центар.

Член 13

(1) Печатот на училиштето го содржи името на Република Северна Македонија, називот и седиштето на училиштето и е во облик на круг со пречник од 32 мм или 40 мм, а во средината е грбот на Република Северна Македонија.

(2) Штембилот е во правоаголна форма со ист текст како и печатот со тоа што се остава место за дата и број на предметот, заради архивска работа.

Член 14

(1) Со печатот и штембилот располага и го употребува секретарот на училиштето или друго лице овластено од директорот.

(2) Печатот се употребува исклучиво со потпис на директорот.

Член 15

(1) Училиштето е основано од Народниот одбор на Град Скопје со Одлука бр.455 од 10.02.1945 година.

Член 16

Дејноста на училиштето е верифицирана со Решение бр.15-820 од 26.06.1984 година издадено од Општинскиот комитет за образование, култура и физичка култура на Собранието на Општина „ЦЕНТАР“.

Член 17

(1) Училиштето има својство на правно лице, стекнато со уписот во Централен регистар на Република Северна Македонија.

(2) Училиштето е запишано во централен регистарот на основните училишта во Министерството и регистарот на основните училишта што го води општината за своето подрачје.

(3) Основачките права и обврски на ООУ „Свети Кирил и Методиј“ – Скопје, Центар ги презема Општина Центар со Одлука на Влада на Република Македонија од 22.06.2005 година („Сл.весник на РМ“ бр.51/2005), сметано од денот на конституирање на Советот на Општина Центар, и изборот на Градоначалник на Општина Центар 2005 година.

(4) Со Одлука на Влада на Република Македонија од 22.06.2005 година („Сл.весник на РМ“ бр.51/2005) сопственоста на училишниот објект и имотот на ООУ „Свети Кирил и Методиј“ – Скопје, Центар ги презема Општина Центар, сметано од денот на конституирање на Советот на Општина Центар, и изборот на Градоначалник на Општина Центар 2005 година.

Член 18

(1) Во правниот промет со трети лица училиштето учествува во свое име и за своја сметка.

(2) За своите обврски настанати во правниот промет со трети лица училиштето одговара со сите свои средства – целосна одговорност.

Член 19

(1) Општинското основно училиштето „Свети Кирил и Методиј“ – Скопје, Центар го застапува и претставува директорот на училиштето.

(2) Во случај на отсуство на директорот училиштето го застапува односно претставува лице кое ќе го определи директорот.

(3) Директорот со писмено овластување може да овласти и други лица за превземање на одредени дејствија од своја надлежност.

III. ПРОГРАМИ И ОРГАНИЗАЦИЈА НА ВОСПИТНО-ОБРАЗОВНАТА РАБОТА ВО ОСНОВНОТО УЧИЛИШТЕ

1. Наставен план и наставни програми

Член 20

(1) Во Општинското основно училиште Свети Кирил и Методиј – Скопје, Центар воспитно-образовната работа се организира и остварува според наставен план и програми, кои на предлог на Бирото за развој на образованието (во натамошниот текст: Бирото), ги утврдува министерот за образование и наука (во натамошен текст: министерот).

(2) **Наставниот план** содржи задолжителни и изборни предмети, дополнителна и додатна настава, како и часови за одделенската заедница.

(3) Со **наставниот план** се определува годишниот и неделниот број на часови за наставата одделно по задолжителните и изборните предмети, нивниот редослед по одделенија, бројот на неделните часови за дополнителна настава, часовите за додатна настава и часот за одделенската заедница.

(4) Со **наставните програми** се определуваат наставните цели, содржините, основните поими, активностите и методите во наставата, оценувањето и постигањата на учениците, условите за реализирање на наставната програма и нормативот за наставен кадар.

(5) Со наставните програми се определува задолжителното користење на информатичко-комуникациските технологии во училиштето за реализација на воспитно-образовната работа.

Член 21

Министерството за секој ученик во основното образование обезбедува една книга (лектира) заедно со ЦД на англиски јазик, за учениците да се стекнат со поголемо знаење на англиски јазик, преку истовремено читање и слушање на изговор на природен, мајчин англиски јазик.

Член 22

(1) Дополнителна настава се организира за ученици кои покажуваат континуирано слаби резултати во учењето, а особено ако:

- имаат најмалку две слаби оценки,
- имаат слаби резултати по одреден наставен предмет,
- отсутствуваат од наставата по одреден наставен предмет и
- на барање на ученикот или неговиот родител, односно старател.

(2) Наставникот кој ја реализира наставата по наставниот предмет ги задолжува учениците од ставот (1) алинеја 1 на овој член за посета на дополнителна настава, а за учениците од ставот (1) алинеи 2 и 3 на овој член дополнителна настава се организира по оценка на наставникот.

(3) Ученикот упатен на дополнителна настава во текот на еден месец посетува дополнителна настава најмногу по два наставни предмети со најмногу четири наставни часови по наставен предмет.

(4) Доколку ученикот не ги посетува часовите по дополнителна настава добива неоправдан изостанок.

(5) За упатувањето на ученикот на дополнителна настава наставникот задолжително го известува родителот, односно старателот.

Член 23

(1) Додатна настава се организира за учениците кои постигнуваат значителни резултати по одделни наставни предмети (талентирани ученици).

(2) Додатната настава за учениците од ставот (1) на овој член наставникот е должен да им ја понуди на учениците, а учениците одлучуваат дали ќе ја посетуваат додатната настава.

Член 24

(1) Основното училиштето најдоцна до 20 септември во тековната учебна година треба да истакне распоред за дополнителна и додатна настава за секој наставен предмет, на видно место во училиштето и истиот да го достави до Државниот просветен инспекторат.

(2) За наставникот кој неоправдано нема да ја реализира дополнителната и додатната настава согласно со распоредот од ставот (1) на овој член ќе се поведе постапка за дисциплински престап.

(3) За дисциплинскиот престап од ставот (2) на овој член на наставникот му се изрекува дисциплинска мерка парична казна од 10% до 30% од едномесечниот износ на нето платата исплатена на јавниот службеник во месецот пред извршување на дисциплинскиот престап, во траење од три до шест месеци.

Член 25

(1) За учениците Министерството може да обезбеди дополнителни часови по предметите кои се дел од наставната програма во учебната година во која е запишан ученикот, а по кои предмети ученикот имал оценка помала од одличен (5) во претходната учебна година.

(2) Дополнителните часови од став (1) на овој член ги реализира татор/волонтер, согласно Програмата за обезбедување на таторство на ученици од основното образование, која ја утврдува министерот.

(3) Под татор/волонтер, во смисла на овој статут, се смета редовен студент кој доброволно подучува ученици и кој ги исполнува посебните критериумите за избор за татор/волонтер пропишани во програмата од став (2) на овој член.

Член 26

На часот на одделенската заедница се разработуваат содржини за личниот и социјалниот развој на учениците според програма што ја утврдува министерот, на предлог на Бирото.

Член 27

(1) Наставниот план и програми за основно образование на ученици со посебни образовни потреби во посебните паралелки во основните училишта ги утврдува министерот, на предлог на Бирото.

(2) За учениците со посебни образовни потреби задолжителните и изборните предмети се реализираат со прилагодените програми според нивните посебни образовни потреби.

Член 28

(1) Во ООУ Свети Кирил и Методиј – Скопје, Центар може да се реализираат експериментална програма и развојно – истражувачки проект, заради унапредување на воспитно – образовниот процес.

(2) Експерименталната програма и развојно – истражувачкиот проект од ставот 1 на овој член ги изготвува и/или предлага Бирото, а ги донесува министерот.

2. Проширена програма

Член 29

(1) Во ООУ Свети Кирил и Методиј – Скопје, Центар се реализира и проширена програма според Концепцијата за основно воспитание и образование.

(2) **Проширената програма** на основното училиште опфаќа организирано прифаќање и заштита на учениците еден час пред започнување на часовите за редовната настава и еден час по завршувањето на редовната настава, како и продолжителен престој согласно закон.

Член 30

(1) Основното училиште за учениците во прво, второ и трето одделение организира прифаќање и заштита на учениците еден час пред започнувањето на часовите за редовната настава и еден час по завршувањето на наставата, во согласност со родителот.

(2) Основното училиште за учениците од прво до трето одделение може да организира продолжен престој со учениците од иста паралелка, по добиена согласност од Министерството. Во продолжен престој учениците се вклучуваат во согласност со родителот.

(3) Ако се обезбедени услови и средства од основачот, основното училиште може да организира продолжен престој за учениците во групи и тоа, од прво до петто одделение со ученици од исто одделение, или од прво до трето и од четврто и петто одделение со ученици од различни одделенија. Во продолжен престој учениците се вклучуваат во согласност со родителот.

(4) За време на продолжениот престој учениците учат, ги работат домашните задачи, работат други училишни обврски и учествуваат во културно-уметнички и други активности, согласно со годишната програма за работа на училиштето.

Член 31

(1) За развивање на различните интереси на учениците основното училиште организира **слободни ученички активности**, определени со годишната програма за работа на училиштето, во кои учениците доброволно се вклучуваат.

(2) За учениците што покажуваат особен успех по одделни предмети се организираат натпревари на општинско, регионално и државно ниво.

(3) Натпреварите ги организираат акредитирани здруженија на наставници.

(4) Здруженијата на наставниците треба да бидат акредитирани од комисија за акредитација на здруженија на наставници формирана од министерот.

(5) За освоено прво место на натпревар на државно ниво на ученикот и неговиот наставник им се доделува парична награда, чија висина ја утврдува министерот, на предлог на комисијата за акредитација на здруженијата на наставници.

(6) Ако е освоено прво место на натпревар на државно ниво од група ученици, на учениците и на нивниот наставник им се доделува парична награда, чија висина ја утврдува министерот, на предлог на комисијата за акредитација на здруженијата на наставници.

(7) Висината на паричната награда од ставот 5 на овој член е во износ најмногу до 50% од просечната нето плата исплатена по работник во Републиката во последниот месец пред доделувањето на наградата.

(8) Висината на паричната награда од ставот 6 на овој член за групата ученици е во износ најмногу до една и половина просечна нето плата исплатена по работник во Републиката во последниот месец пред доделувањето на наградата и се исплаќа на начин што наградата се дели на сите ученици во групата во подеднаков износ, а на наставникот во износ најмногу до 50% од просечната нето плата исплатена по работник во Републиката во последниот месец пред доделувањето на наградата.

(9) Барањата од ученикот, односно од неговиот наставник за исплата на парична награда за освоено прво место на натпревар на државно ниво во учебна година, се доставуваат до Министерството најдоцна до 31 декември во тековната година кога е организиран натпреварот.

(10) Начинот и поблиските критериуми на организирање и изведување на натпреварите на учениците по одделни предмети на општинско, регионално и државно ниво ги утврдува министерот, на предлог на Бирото.

(11) Начинот на изведувањето на училишните екскурзии и другите слободни активности на учениците ги утврдува министерот, на предлог на Бирото.

Член 32

(1) За развивање и унапредување на сите форми на спортски активности на учениците, најмалку пет наставници кои засновале работен однос на неопределено време во основното училиште, основаат училишен спортски клуб, согласно Законот за здруженија и фондации и Законот за спортот.

(2) Со училишниот спортски клуб управуваат членовите непосредно.

(3) Училишните спортски клубови средствата за финансирање ги стекнуваат од доброволни прилози, донации, подароци (во пари, добра, имотни права), завештанија и легати.

(4) Училишниот спортски клуб може да добива средства од буџетите на општините, односно општините во градот Скопје.

Член 33

(1) Министерството, за освоено прво, второ или трето место на меѓународен натпревар од областа на математиката и природните науки, на ученикот и на наставникот кој го подготвувал ученикот за натпреварот, поединечно им доделува парична награда во износ од 50 % од просечната нето плата исплатена по работник во Републиката во последниот месец пред доделувањето на наградата за освоено прво место, 40% за освоено второ место и 30% за освоено трето место.

(2) Под меѓународен натпревар од ставот (1) на овој член се подразбира натпревар на кој учествуваат ученици од најмалку десет различни држави.

(3) За доделување на паричната награда од ставот (1) на овој член, Министерството објавува јавен повик еднаш во годината.

Член 34

(1) Училиштата може да организираат активности кои придонесуваат за развој и унапредување на мултикултурализмот, меѓуетничката интеграција и толеранцијата.

(2) Основните критериуми според кои треба да се организира една конкретна активност од ставот 1 на овој член се смета активност која што има за цел интеракција, односно интеграција на етнички/јазично мешани групи учесници, балансираны групи учесници според етничката припадност, полот и возраста, интеракција меѓу учесниците од различните етнички/јазични групи (во текот на активноста учениците од едниот наставен јазик/едната етничка група контактираат со учениците од другиот наставен јазик/другата етничка група, користење на сите застапени јазици, рамноправен третман на учесниците од сите етнички/јазични групи, постигнување конкретни - заеднички цели (опипливи/видливи продукти) со учество на сите застапени етнички заедници.

(3) Средства за реализација на овие активности се обезбедуваат од Буџетот на Република Северна Македонија, буџетите на општините, односно градот Скопје и од други извори (донации, легати, подароци и друго), а се користат наменски.

(4) За доделување на средства за реализација на активностите од ставот (1) на овој член, Министерството објавува јавен повик на веб страницата на Министерството, еднаш во годината во октомври.

(5) За доделување на средства за реализација на активностите од ставот (1) на овој член, министерот формира Комисија составена од тројца претставници на Министерството и по еден претставник од Бирото за развој на образованието и Државниот просветен инспекторат. Висината на средствата по училиште изнесува најмногу до 30.000 денари.

3. Годишна програма за работа на основното училиште

Член 35

(1) Годишната програма за работа на основното училиште се изработува врз основа на програмата за развој на училиштето.

(2) Со **годишната програма** за работа се планира наставата согласно наставниот план и другата воспитно-образовна работа во училиштето.

(3) Училишниот одбор ја доставува годишната програма за работа до основачот најдоцна до 31-ви август во тековната учебна година.

(4) Годишната програма за работа ја донесува основачот до 30-ти септември за секоја тековна учебна година.

(5) Ако основачот не ја донесе во предвидениот рок тогаш годишна програма се смета дека е донесена.

(6) Донесената годишна програма за работа основното училиште ја доставува до Бирото и до Државниот просветен инспекторат, во електронска форма.

Член 36

Основното училиште е должно да ги запознае учениците и родителите преку брошура со одделни делови од програмата за работа, правата и обврските на учениците и организацијата на работата во училиштето.

4. Организација на наставата во основното училиште

Член 37

(1) Основното образование е задолжително, трае **девет години** и се организира во три воспитно-образовни периоди и тоа:

- од прво до трето одделение,
- од четврто до шесто одделение и
- од седмо до деветто одделение.

(2) Наставниот план и програми во основното училиште се изработуваат според трите воспитнообразовни периоди.

(3) Со прилагодените или посебните програми за основното воспитание и образование за учениците со посебни образовни потреби во посебните паралелки во основните училишта, периодите можат да се одредат и поинаку од оние утврдени во ставот (1) на овој член.

Член 38

(1) Учебната година во основното училиште, по правило, започнува на 1-ви септември, а завршува на 31-ви август наредната година.

(2) Наставата во учебната година се остварува во 180 наставни дена.

(3) Наставата во основното училиште не се изведува за време на државни и други празници утврдени со закон.

(4) Патрониот ден на основното училиште е 24 Мај,- Денот на сесловенските просветители – Свети Кирил и Методиј.

(5) Патрониот ден на училиштето е работен, но не наставен.

(6) На патрониот ден на училиштето се организираат културни, спортски и други манифестации утврдени со годишната програма за работа.

(7) По исклучок наставата може да се организира и во неработен ден за да се остварат наставните денови од ставот (2) на овој член.

(8) Наставата може да се остварува и во скратено траење, но не помалку од 100 наставни дена, по добиена согласност од Министерството, според посебна наставна програма донесена од министерот, по предлог на Бирото.

(9) Воспитно-образовната работа не смее да се прекинува во текот на наставната година, освен за вонредни состојби (природни непогоди, епидемии и друго), за што решава основачот, а по претходна согласност со Министерството.

(10) Во случај на прекин на воспитно-образовната работа заради штрајк, директорот на основното училиште, по претходна согласност од градоначалникот, е должен да го обезбеди остварувањето на воспитно-образовната работа со замена на вработените кои штрајкуваат, за време додека трае штрајкот.

Член 39

(1) Наставниот час трае 40 минути.

(2) Наставниот час за учениците со посебни образовни потреби може да трае пократко од наставниот час од ставот (1) на овој член, доколку тоа е утврдено со наставниот план и програмите.

Член 40

(1) Наставата во учебната година се организира во две полугодија, во периодот од 1-ви септември до 10-ти јуни следната година.

(2) Со Календарот за организација и работа на основното училиште, кој секоја година го донесува министерот, се утврдува организирањето на учебната година во училиштето согласно програмските цели во наставната година: полугодие, други форми на воспитно-образовна дејност и ученички одмори за учебната година.

(3) Во периодот од 11 јуни до 30 јуни се организира дополнителна настава и одделенски испити, а од 16 август до 31 август се организираат подготвителна настава, консултации и други форми на помош за учениците кои треба да полагаат поправни испити.

Член 41

(1) Наставата во основното училиште се изведува по одделенија, паралелки и наставни групи со ученици од исто одделение.

(2) Одделението е воспитно-образовна целина во која се обработуваат наставните програми според наставниот план за една учебна година. Учениците од исто одделение се распоредени по паралелки.

(3) Паралелка се формира од ученици од исто одделение.

(4) Бројот на ученици во паралелката е од 24 до 34.

(5) Паралелка може да се формира и со помалку од 24 ученици по добиена согласност од основачот.

(6) Основачот може да формира паралелка од ставот (5) на овој член по претходно позитивно мислење од Министерството.

(7) Во основното училиште може да се формира и комбинирана паралелка, по правило, од ученици од прво до трето одделение, со ученици од четврто и петто одделение или со ученици од шесто до деветто одделение, по добиена согласност од основачот.

(8) Основачот може да формира комбинирана паралелка од ставот (7) на овој член по претходно позитивно мислење од Министерството.

(9) Кога не може да се организира наставата по одделенија во паралелки за учениците во здравствени установи, социјални установи, казнено-поправни или воспитно-поправни установи, основното училиште организира индивидуална или групна воспитно-образовна работа.

(10) Бројот на учениците со посебни образовни потреби во паралелка го утврдува министерот.

Член 42

(1) Воспитно-образовната работа во основното училиште опфаќа настава и други облици на организирана работа со учениците.

(2) Наставата во прво одделение ја изведува наставник по одделенска настава, педагог или наставник за предучилишно воспитание.

(3) Наставата во второ и трето одделение ја изведува наставник по одделенска настава или педагог.

(4) За изведување на наставата по англиски јазик од прво до трето одделение се вклучува наставник по англиски јазик.

(5) Наставата во четврто одделение ја изведува наставник по одделенска настава или педагог, освен за наставата по англиски јазик.

(6) Наставата во петто одделение продолжува да ја изведува наставник по одделенска настава или педагог, освен за наставата по англиски јазик, а за наставата по природни науки и техничко образование се вклучуваат и предметни наставници.

(7) Бројот на часовите на одделенскиот наставник по задолжителните предмети во петто одделение не може да биде помал од 20 часа во неделата вклучувајќи го часот на одделенската заедница.

(8) Наставата од шесто до деветто одделение ја изведуваат предметни наставници.

(9) Во паралелките во кои има ученици со посебни образовни потреби може да се ангажира и дефектолог за работа со учениците со посебни образовни потреби.

(10) Во продолжениот престој за учениците од прво одделение воспитно-образовната работа ја изведуваат наставниците за одделенска настава, педагог или наставници за предучилишно воспитание, а од второ до петто одделение наставниците за одделенска настава или педагог.

5. Индивидуална и групна работа во наставата

Член 43

(1) За учениците од прво до шесто одделение во наставата се остваруваат и содржини и задачи по нивоа на сложеност.

(2) Учениците од седмо до деветто одделение кои покажуваат особени резултати по одделени наставни предмети според резултатите од стандардизирани тестови изработени од Бирото, можат да се определат за следење на настава во наставни групи формирани од ученици од исто одделение од различни паралелки, за усвојување на посложени содржини и тоа најмногу во обем од 25% од вкупните часови наменети за соодветниот предмет.

(3) Учениците од ставот (2) на овој член часовите од останатиот дел од наставата, ги следат во матичната паралелка во своето одделение.

(4) Организирањето на наставата во наставни групи од ставот (2) на овој член го утврдува министерот, по предлог на Бирото.

Член 44

(1) Учениците во наставните групи по одделен предмет од членот 43 став 2 во групите можат да се задржат во текот на целата наставна година или да се откажат од таа настава.

(2) Учениците од ставот 1 на овој член можат да следат настава во иста наставна година само за предметите за кои се определиле.

(3) Во осмо или деветто одделение учениците можат да ги заменат предметите.

IV. ЗАПИШУВАЊЕ НА УЧЕНИЦИТЕ

Член 45

(1) Детето со поаѓањето во општинското основно училиште стекнува статус на ученик.

(2) Ученикот ја следи наставата и учествува во другите активности утврдени со наставниот план и програми за основно образование и воспитание.

(3) Основното училиште е должно да ги опфати учениците од својот реон.

(4) Во општинското основно училиште може да запишат ученици од друг реон или од друга општина само доколку има слободни места за запишување.

(5) Основачот го утврдува реонот на основните училишта од кои се запишуваат учениците.

Член 46

(1) Децата во прво одделение во основното училиште се запишуваат во месец мај за следната учебна година.

(2) При запишувањето на детето во прво одделение родителот е должен да достави потврда за примените задолжителни вакцини за детето, издадена од надлежна здравствена установа.

(3) Основното училиште е должно да ги опфати учениците од својот реон.

(4) Основното училиште може да запише ученици од друг реон или од друга општина само доколку има слободни места за запишување.

(5) Основачот го утврдува реонот на основните училишта од кои се запишуваат учениците.

Член 47

(1) Во прво одделение на основното училиште родителот е должен да го запише детето кое до крајот на календарската година ќе наполни шест години.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, детето може да се запише во прво одделение, доколку наполни шест години до 31-ви јануари следната година, по претходно барање на родителот и добиено мислење од педагогот или психологот во училиштето.

(3) Запишувањето на детето на барање на родителот, здравствената установа може да го одложи за една година ако се утврди дека детето не е подготвено да оди на училиште.

Член 48

(1) Запишувањето на детето во училиштето го врши комисија која ја формира директорот на училиштето. Комисијата е составена од педагог или психолог и наставник за предучилишно воспитание, односно одделенски наставник.

(2) Комисијата од ставот (1) на овој член е должна, по правило, да го извести родителот за подготвеноста на детето за тргнување во училиштето, најмалку два месеци пред почетокот на наставата.

(3) Родителот по одлуката на комисијата има право на жалба до комисија формирана од градоначалникот на општината.

Член 49

(1) Во текот на наставната година на ученикот во прво одделение, на предлог на наставникот што ја води паралелката, педагог или психолог, во

согласност со родителот од здравствени или други причини, може да му се одложи следењето на наставата за една година.

(2) За одложувањето на следењето на наставата од ставот (1) на овој член одлучува комисија составена од психолог, педагог, наставник за предучилишно воспитание или одделенски наставник.

(3) Комисијата од ставот (2) на овој член ја формира директорот на основното училиште.

(4) Родителот по одлуката на комисијата има право на жалба до комисија формирана од градоначалникот на општината.

Член 50

(1) Родителот има право да го запише детето во основното училиште во реонот во кој живее или каде што постојано престојува.

(2) Родителот може да го запише детето во друго основно училиште во истиот или друг реон ако за тоа има согласност од училиштето во кое се запишува.

(3) Списокот на деца од реонот за запишување во основното училиште се добива од надлежните служби во единицата на локална самоуправа кои водат евиденција на постојните и повремени жители.

(4) Списокот од ставот 3 на овој член содржи име и презиме и година на раѓање на детето.

(5) Во текот на школувањето ученикот може да премине во друго основно училиште, ако има согласност од училиштето во кое преминува.

(6) Одредбите од ставовите 1 и 2 на овој член не се однесуваат на децата со посебни образовни потреби.

Член 51

(1) Родителот има право **детето со посебни образовни потреби** да го запише во основно училиште, освен во случаите кога посебните образовни потреби на детето се такви што тоа треба да следи настава во посебно основно училиште.

(2) За учениците од став 1 на овој член запишани во редовните основни училишта, училиштето формира инклузивен тим составен од педагогот, односно психологот во училиштето, наставникот на ученикот, родителот, односно старателот на ученикот, дефектолог доколку има во училиштето и по потреба може да се вклучи и лекарот на ученикот.

(3) Инклузивниот тим за секој ученик од ставот (2) на овој член изготвува индивидуален образовен план.

(4) Начинот и условите за запишувањето на учениците со посебни образовни потреби во основните училишта го утврдува министерот, по предлог на Бирото.

Член 52

Општинското основно училиште е должно да го извести овластениот просветен инспектор на општината за децата кои не се запишани, односно учениците кои неоправдано не го посетуваат основното училиште повеќе од 30 дена.

V. ПРАВА И ОБВРСКИ НА УЧЕНИЦИТЕ

Член 53

Забрането е телесно и психичко малтретирање на ученикот.

Член 54

(1) Ученикот има право да ја посетува наставата и да учествува во воспитно-образовната работа што ја организира општинското основно училиште.

(2) Ученикот има обврска редовно да ја посетува наставата и да ги исполнува планираните обврски и задачи што се предвидени со наставениот план и програми како и годишната програма за работа.

Член 55

За учениците кои покажуваат значителни резултати од одделни области, извршувањето на обврските и начинот на остварување на програмата на основното училиште може да се прилагоди на начин кој го утврдува министерот, по предлог на Бирото.

Член 56

Ученикот од здравствени причини може да биде ослободен од учество во одделни активности во наставата во основното училиште, врз основа на потврда издадена од соодветна здравствена установа.

Член 57

(1) За секое изостанување на ученикот од настава родителот е должен да го извести раководителот на паралелката за причините за изостанувањето.

(2) Ученикот може да отсуствува од настава ако неговото изостанување родителот го најави однапред во училиштето, но не повеќе од пет дена во наставната година.

(3) Директорот на училиштето по писмено барање на родителот од оправдани причини може да му дозволи на ученикот подолго изостанување од наставата, но не подолго од 30 дена.

Член 58

(1) На ученикот кој наполнил 16 години му престанува обврската за редовно основно образование со истекот на учебната година.

(2) По исклучок од ставот 1 на овој член, по барање на родителот или ученикот, а по мислење на училишниот педагог или психолог, ученикот кој наполнил 16 години може да го продолжи образованието до навршување на 17 години.

(3) Ученикот од ставот 2 на овој член го задржува статусот на ученик ако го продолжи школувањето како возрасен ученик, согласно закон.

(4) На ученикот со посебни образовни потреби кој наполнил 20 години му престанува обврската за редовно основно образование со истекот на учебната година.

Член 59

Кон ученикот кој не ги извршува обврските и ги повредува правилата на воспитно-образовната работа треба да се применуваат следниве педагошки мерки:

- укор;
- усна опомена;
- писмена опомена;
- намалување на поведението;
- преместување на ученикот во друга паралелка и
- преместување на ученикот во друго основно училиште.

Член 60

Педагошките мерки се применуваат индивидуално и се темелат на објективност, одмереност, праведност и педагошка одговорност.

Член 61

Педагошките мерки се применуваат во следниве случаи:

- нередовно посетување на училиштето;
- нарушување на правилата во однесувањето спрема другите ученици, наставници и возрасни;
- неправилен однос кон училишниот имот;
- попречување на воспитно-образовната работа во паралелката и училиштето.

Член 62

(1) Пред изрекување на педагошка мерка претходи разговор со ученикот и родителот, односно старателот.

(2) Разговорот може да го води одделенскиот раководител, односно раководител на паралелка во присуство на предметниот наставник и стручен соработник од педагошко-психолошката служба на училиштето, а по потреба и директорот.

(3) За превземеното дејствие од ставот 2 на овој член се составува записник.

Член 63

(1) При изрекување на педагошка мерка не смее да се навредува личноста на ученикот.

(2) Изречената педагошка мерка треба детално да се образложи со цел истата да биде наполно разбирлива за ученикот спрема кого се применува.

Член 64

Педагошките мерки се применуваат постепено.

Член 65

За изречената педагошка мерка на ученикот се известува родителот, односно старателот.

Член 66

(1) Против одлуката со која е изречена педагошка мерка од член 59 алинеите 3 до 6 од овој статут, ученикот може да поднесе приговор во рок од седум дена од денот на приемот на одлуката.

(2) Приговорот се поднесува до училишниот одбор.

(3) Училишниот одбор постапувајќи по приговорот изречената педагошка мерка може да ја потврди, измени или укине.

(4) Одлуката по приговорот е конечна.

Член 67

Изречените педагошки мерки се евидентираат во соодветна педагошка документација.

Член 68

(1) Педагошките мерки од член 59 алинеите 1 до 4 од овој статут важат до крајот на учебната година во која се изречени.

(2) Кога ќе настанат позитивни промени кај ученикот, изречената педагошка мерка намалување на поведение се повлекува.

Член 69

(1) Ако има оправдани причини што се поврзани со однесувањето на ученикот во општинското основно училиште, училиштето може да го префрли ученикот во друго основно училиште доколку има согласност од училиштето кое треба да го прифати ученикот.

(2) За причините за префрлување на ученикот во друго општинско основно училиште одлучува комисија формирана од директорот на училиштето, составена од одделенскиот раководител или раководителот на паралелка, два наставника и психологот или педагогот во училиштето и претседателот на советот на родителите.

(3) Комисијата од ставот 2 на овој член соработува со родителот на ученикот.

(4) Ако училиштето не може да обезбеди преминување на ученикот во друго училиште за тоа одлучува комисија формирама од градоначалникот на општината.

Член 70

(1) Ученикот има право на бесплатен превоз ако местото на живеење е оддалечено најмалку два километри од најблиското основно училиште.

(2) Учениците со посебни образовни потреби и лицата за нивна придружба имаат право на бесплатен превоз без оглед на оддалеченоста на нивното место на живеење од општинското основно училиште.

(3) Начинот на организирањето на бесплатниот превоз на учениците, учениците со посебни образовни потреби и лицата за нивна придружба, од местото на живеење до основното училиште, го утврдува министерот.

Член 71

(1) Основното училиште во договор со родителите, а согласно Законот за јавни набавки, може за сите ученици да организира најмалку еден оброк во текот на престојот во училишто. Трошоците за оброкот ги плаќа родителот.

(2) Стандардите за исхраната и за оброците во училиштето ги утврдува Министерството, во соработка со соодветна стручна установа.

Член 72

(1) Учениците кои се истакнуваат со своето знаење или со други видови постигања училиштето ги пофалува односно наградува.

(2) На учениците кои постигнуваат натпросечни резултати во наставните и воннаставните активности, училиштето, на предлог на наставничкиот совет, им издава посебни дипломи и пофалници.

V-a. СОВЕТУВАЊЕ НА РОДИТЕЛИТЕ

Член 73

(1) Родителот, односно старателот се упатува на советување, ако:

- ученикот во текот на наставната година има негативна оценка по три или повеќе предмети,
- ученикот има направено повеќе од десет неоправдани или 100 оправдани изостаноци,
- ученикот е недисциплиниран,
- ученикот го навреди наставникот,
- ученикот учествува во тепачки или други форми на насилство,
- ученикот покажува асоцијално или антисоцијално однесување,
- ученикот се однесува неморално или неетички и
- во краток период на ученикот значително му опадне успехот.

(2) Одделенскиот, односно раководителот на паралелката повикува на советување најмалку еден родител, односно старател од ставот 1 на овој член со покана упатена преку телефон, по пошта или со лична достава.

(3) Ако поканата се однесува за асоцијално или антисоцијално однесување на ученикот, односно неморално или неетичко однесување на

ученикот, пред да се испрати поканата се бара стручно мислење од Педагошката служба.

(4) Педагошката служба, во рок од десет дена од приемот на барањето доставува стручно мислење за однесувањето на ученикот од ставот 3 на овој член.

(5) Поканата за советување на родителот, односно старателот треба да биде нумерирана и да се достави најмалку осум дена пред одржувањето на советувањето.

(6) Формата и содржината на поканата за советување ги утврдува министерот.

(7) Ако родителот, односно старателот од оправдани причини не може да се јави на поканата е должен за отсуството да го извести одделенскиот, односно раководителот на паралелката, пред одржувањето на советувањето или во рок од три дена по советувањето.

(8) Одделенскиот, односно раководителот на паралелката го известува психологот, односно педагогот во училиштето за доставената покана за советување на родителот.

(9) Психологот, односно педагогот на училиштето изготвува неделен и месечен план за одржување на советувањето согласно со основите од ставот 1 на овој член.

(10) Со учениците чии родители, односно старатели се упатени на советување заради постапувања на ученикот од ставот 1 на овој член психологот, односно педагогот реализира советување на ученикот, по завршување на советувањето на родители, односно старатели, согласно со Програмата за советување на ученици, која на предлог на Педагошката служба ја донесува министерот.

Член 74

(1) Советувањето од членот 73 го врши психологот во училиштето.

(2) Ако во училиштето нема вработено психолог, тогаш советувањето го врши педагогот.

(3) Ако во училиштето нема вработено психолог, односно педагог, тогаш за советувањето се определува педагог или психолог од друго основно училиште.

(4) Психологот или педагогот од ставот 3 на овој член за општинските основни училишта го определува општината, односно градот Скопје, а за државните основни училишта го определува министерот, од редот на педагозите, односно психолозите од општината, односно градот Скопје.

(5) Советувањето се врши во групи согласно со неделниот и месечниот план од членот 73 став 9 .

(6) Бројот на родителите во групите не може да биде поголем од 20.

(7) Советувањето се реализира во два термина во траење од 60 минути.

(8) На советувањето на родителот, односно старателот, педагогот, односно психологот е должен да постапува согласно со Програмата за советување на родители, која на предлог на Педагошката служба ја донесува министерот.

(9) Психологот, односно педагогот при советувањето на родителите не смее да ја злоупотребува својата функција.

Член 75

(1) За одржаното советување на родителот, односно старателот, психологот, односно педагогот води записник со листа на присуство.

(2) Ако родителот, односно старателот повеќе од четири пати по кој било основ од членот 73 став 1 на овој статут, се повикува на советување, на секое следно советување присуствува и претставник од Педагошката служба.

(3) Ако родителот, односно старателот не се јави на советувањето и по третата покана се известува Центарот за социјални работи.

(4) Педагошката служба, за родителите кои не се јавиле на поканата за советување и истите не го оправдале своето отсуство поднесува предлог за поведување прекршочна постапка до Државниот просветен инспекторат.

VI. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА И НАПРЕДУВАЊЕТО НА УЧЕНИЦИТЕ

Член 76

(1) Постигањата на учениците во Општинското основно училиште се оценува описно и бројчано.

(2) Во првиот период, постигањето на ученикот во текот на наставната година по задолжителните и изборните предмети се оценува описно.

(3) Ученикот од ставот (2) на овој член само на крајот на учебната година добива свидетелство со описни оценки.

(4) Во вториот период, постигањето на ученикот во текот на наставната година по задолжителните и изборните предмети се оценува описно и бројчано.

(5) Ученикот од ставот (4) на овој член на крајот на прво полугодие добива известување за успехот со бројчани оценки, а на крајот на учебната година добива свидетелство со бројчани оценки и оценка за општ успех.

(6) Во третиот период, постигањето на ученикот во текот на наставната година по задолжителните и изборните предмети се оценува бројчано.

(7) Ученикот од ставот (6) на овој член на крајот на прво полугодие добива известување за успехот со бројчани оценки, а на крајот на учебната година добива свидетелство со бројчани оценки и оценка за општ успех.

(8) Општиот успех на ученикот се утврдува врз основа на годишните оценки од сите предмети според наставниот план на крајот на годината и оценките од екстерното проверување на постигањата на успехот на ученикот, а за учениците упатени на поправен испит по завршувањето на поправните испити.

(9) Бројчаните оценки се: одличен (5), многу добар (4), добар (3), доволен (2) и недоволен (1). Сите оценки се преодни освено оценката недоволен (1).

(10) Највисока оценка е одличен (5).

Член 77

Оценувањето на ученикот е според стандарди кои ги утврдува министерот, на предлог на Бирото.

Член 78

Одделенскиот наставник, односно раководителот на паралелката е должен да го извести родителот за успехот на ученикот најмалку два пати во секое полугодие.

Член 79

(1) Ученикот од прво заклучно со петто одделение, по правило не може да го повторува одделението.

(2) Ученикот кој не успеал да ги совлада наставните содржини до крајот на учебната година како последица на подолго отсуство од настава поради болест, преселување и други оправдани причини, по предлог на родителот или по предлог на одделенскиот наставник и стручните соработници на училиштето, а во согласност со родителот може да остане во истото одделение за што одлука донесува Наставничкиот совет на училиштето.

Член 80

(1) Ученикот којшто на крајот на наставната година во шесто, седмо, осмо и деветто одделение има негативна оценка до два предмета се упатува на поправен испит.

(2) За ученик од шесто, седмо, осмо и деветто одделение кој на крајот на наставната година има до две негативни оценки, основното училиште е должно да организира дополнителна настава во јуни.

(3) Ученикот од ставот (2) на овој член кој по одржаната дополнителна настава не постигнал позитивен успех, се упатува на поправен испит.

(4) Поправните испити ученикот ги полага во јуни и август.

(5) Ученикот од ставот (3) на овој член кој нема да го положи поравниот испит по еден или по два предмета се задржува во истото одделение.

(6) Ученикот којшто на крајот на наставната година во седмо, осмо и деветто одделение има повеќе од две негативни оценки се задржува во истото одделение.

Член 81

(1) Годишните оценки одделенскиот, односно раководителот на паралелката на родителите ги соопштува на родителската средба која се одржува три дена по денот на одржувањето на наставничкиот совет на кој се утврдуваат годишните оценки на учениците.

(2) Ако ученикот или родителот не е задоволен од годишна оценка, родителот има право, во рок од три дена од денот на соопштувањето на успехот, да поднесе писмен приговор до наставничкиот совет.

(3) Наставничкиот совет по приговорот решава наредниот ден од денот на истекот на рокот од ставот (2) на овој член.

(4) Наставничкиот совет може приговорот да го уважи, да го одбие или да организира повторна проверка на знаењето на ученикот.

(5) За повторна проверка на знаењето директорот, најдоцна во рок од пет дена од денот на приемот на приговорот, формира комисија за повторна проверка на знаењето.

(6) Комисијата од ставот (5) на овој член е составена од претседател и два члена – испитувачи.

(7) Претседателот на комисијата, по правило, е одделенскиот раководител, односно раководителот на паралелката во која ученикот учи, а за членови – испитувачи се именуваат наставниците по предметот по кој се врши проверувањето на знаењето од редот на наставниците од училиштето или од друго основно училиште.

(8) Претседател и член – испитувач на комисијата не може да биде наставникот кој ја утврдил оценката.

(9) Оценката на комисијата е конечна.

Член 82

(1) Ученикот кој поради болест или поради оправдани и неоправдани причини не ја посетува наставата најмалку една третина од фондот на наставни часови од одредени предмети и нема елементи за оценување, полага одделенски испит според предвидените предмети со наставниот план.

(2) За оправданоста на причините од ставот (1) на овој член одлучува наставничкиот совет на училиштето.

Член 83

Поправниот или одделенскиот испит ученикот го полага пред испитна комисија, формирана од директорот на училиштето и составена од претседател и два члена наставници, од кои еден член е наставникот од соодветниот предмет.

Член 84

(1) Ученикот кој има одличен општ успех и посебно се истакнува со способност, знаење и работни навики може побрзо да напредува.

(2) Ученик од прво до трето одделение, по предлог на одделенскиот наставник, а по мислење на стручните соработници на училиштето и согласност на родителот може забрзано да напредува и премине во наредното одделение, за што одлука донесува наставничкиот совет.

(3) Ученик од четврто до деветто одделение, по предлог на одделенскиот раководител, а по одобрување на наставничкиот совет и согласност на родителот може забрзано да напредува, за што одлука донесува наставничкиот совет.

(4) Ако ученикот побрзо напредува во првиот период преминува без полагање на испити за побрзо напредување, а ако побрзо напредува во вториот, односно третиот период полага испити за побрзо напредување.

(5) Правото од ставовите (2) и (3) на овој член, ученикот може да го користи најмногу два пати во текот на основното образование.

(6) Општинското основно училиште има обврска да организира менторска и консултативна помош од наставниците по соодветните предмети за ученикот кој побрзо напредува.

VII. НАСТАВНИЦИ, СТРУЧНИ СОРАБОТНИЦИ И ВОСПИТУВАЧИ

Член 85

(1) Воспитно-образовната дејност во општинското основно училиште ја остваруваат наставници, стручни соработници (педагог, психолог, социолог, социјален работник, дефектолог и библиотекар) и воспитувачи.

(2) Наставниците, стручните соработници и воспитувачите во основното училиште имаат соодветно високо образование.

(3) Видот на стручната подготовка на лицата кои остваруваат воспитно-образовна работа во основното училиште се уредува со норматив за наставен кадар на основното училиште, што го утврдува министерот.

Член 86

(1) Лице кое се стекнало со високо образование на ненаставна група на наставнички студии, односно на студии кои немаат наставна насока, може да се вработи во основно училиште, освен во одделенска настава, само доколку се стекне со педагошко-психолошка и методска подготовка на акредитирани високообразовни установи.

(2) Педагошко-психолошка и методска подготовка се стекнува преку следење на настава и полагање на испити, како и изведување на најмалку 45 дена практична настава во основно училиште.

(3) За практичната настава од ставот (2) на овој член десет дена пред започнување со практичната настава, лицето до Државниот просветен инспекторат доставува план и распоред за реализација на практична настава, заверен од високообразовната установа на кој се врши педагошко-психолошка и методска подготовка и училиштето во кое ќе се изведува практичната настава.

(4) За реализираната практична настава од ставот (2) на овој член, лицето добива мислење од менторот во училиштето во кое ќе се изведува практичната настава. Директорот на училиштето го определува менторот.

(5) Државниот просветен инспекторат врши контрола на спроведувањето и реализацијата на планот и распоредот од ставот (3) на овој член.

(6) За положеноста на испитите од ставот (2) на овој член кандидатот се стекнува со 30 кредити според ЕКТС.

(7) Акредитација на високообразовните установи кои ќе вршат настава и полагање на испити за стекнување на педагошко-психолошка и методска подготовка врши министерот.

(8) Начинот на следењето на наставата, полагањето на испитите за педагошко-психолошка и методска подготовка, како и начинот на акредитација на високообразовните установи од ставот (7) на овој член ја пропишува министерот.

(9) Висината на трошоците за стекнување на педагошко-психолошката и методската подготовка на акредитираните високообразовни установи ја утврдува министерот врз основа на реалните трошоци за стекнување на педагошко-психолошката и методската подготовка.

Член 87

Во основното училиште работните места на вработените се:

- административни службеници,
- даватели на јавни услуги во основното образование и
- помошно-технички лица.

Член 88

(1) Вработените во основните училишта кои вршат работи од административна природа заради остварување на дејноста основно образование имаат статус на **административни службеници**.

(2) За вработените од став (1) на овој член се утврдуваат следниве нивоа на работни места:

- категорија В - стручни
- ниво В1 советник за нормативно правни работи (секретар) и
- категорија Г - помошно - стручни
- ниво Г1 самостоен референт (технички секретар кој врши благајнички и други слични работи, благајник кој врши и административни и слични работи) и
- ниво Г2 виш референт (благајник, технички секретар и други).

Член 89

(1) Вработените во основните училишта кои вршат работи од дејноста основно образование, имаат статус на **даватели на јавни услуги во основното образование** и за нив се применуваат одредбите од овој закон, одредбите од Законот за вработените во јавниот сектор и општите прописи за работни односи.

(2) За вработените од ставот (1) на овој член се утврдуваат следниве категории и нивоа на работни места:

- категорија К - наставници
- ниво К1 советник (наставник-советник, наставник-советник во училишта со ученици со посебни потреби и наставник-советник во училишта за уметничко образование кои изведуваат индивидуална и групна настава),
- ниво К2 ментор (наставник-ментор, наставник-ментор во училишта со ученици со посебни потреби и наставник-ментор во училишта за уметничко образование кои изведуваат индивидуална и групна настава),
- ниво К3 наставник (наставник, наставник во училишта со ученици со посебни потреби, наставник во училишта за уметничко образование кои изведуваат индивидуална и групна настава) и

- ниво К4 приправник (наставник-приправник, наставник-приправник во училишта со ученици со посебни потреби, наставник-приправник во училишта за уметничко образование кои изведуваат индивидуална и групна настава),
- категорија Л - стручни соработници
- ниво Л1 советник (стручен соработник-советник, стручен соработник-советник во училишта со ученици со посебни потреби),
- ниво Л2 ментор (стручен соработник-ментор и стручен соработник-ментор во училишта со ученици со посебни потреби),
- ниво Л3 стручен соработник (стручен соработник, стручен соработник во училишта со ученици со посебни потреби) и
- ниво Л4 приправник (стручен соработник-приправник, стручен соработник-приправник во училишта со ученици со посебни потреби) и
- категорија М воспитувач
- ниво М1 воспитувач.

Член 90

(1) Вработените во основните училишта кои вршат помошно- технички работи, имаат статус на помошно-технички лица и за нив се применуваат одредбите од овој закон, Законот за вработените во јавниот сектор и општите прописи за работни односи.

(2) За вработените од ставот (1) на овој член се утврдуваат следниве подгрупи, категории и нивоа на работни места:

- подгрупа 1 категорија А ниво А1 хигиеничар, ложач-ракувач на парни котли, економ-домаќин, хаус-мајстор и други,
- подгрупа 2 категорија А ниво А1 чувар и други,
- подгрупа 3 категорија А ниво А1 возач и други,
- подгрупа 4 категорија А ниво А1 сервирка-садомијач, готвач и други и
- подгрупа 5 категорија А ниво А1 општ работник, перачка, негувател и други.

Член 91

(1) Директорот, по претходно мислење на Министерството за информатичко општество и администрација и претходна согласност од градоначалникот на општината на чија територија е основното училиште и Министерството за образование и наука донесува годишен план за вработување во општинските основни училишта за следната година, согласно со Законот за вработените во јавниот сектор.

1.Засновање работен однос

Член 92

„(1) За наставник, стручен соработник и воспитувач може да се вработи лице коешто покрај општите услови ги исполнува и следниве посебни услови:

- да е државјанин на Република Северна Македонија,
- да има соодветно образование,
- да го познава македонскиот јазик и неговото кирилско писмо и
- да има положено стручен испит за наставник, стручен соработник, односно за воспитувач.

(2) Наставниците треба да се државјани на Република Северна Македонија и да го познаваат јазикот и писмото на кое се изведува наставата.

(3) Во училиштето и паралелките во кои наставата се изведува на јазик и писмо различни од македонскиот јазик и неговото кирилско писмо, треба да се организира проверка на познавањето на македонскиот јазик и неговото кирилско писмо.

(4) Проверката ја врши комисија формирана од директорот.

(5) Комисијата за проверка на познавањето на македонскиот јазик и неговото кирилско писмо составена е од три члена и тоа: два наставника по македонски јазик и стручен соработник, во училиштето.

(6) Комисијата своето мислење го доставува до директорот на училиштето.

(7) На јавниот оглас за засновање на работен однос за наставник, стручен соработник односно воспитувач може да се пријави и лице без положен стручен испит и да заснова работен однос на определено време до крајот на учебната година.

(8) Без положен стручен испит не може да се заснова работен однос на неопределено време.

Член 93

(1) Наставникот, стручниот соработник и воспитувачот се избираат по пат на јавен оглас.

(2) Лицата од ставот (1) на овој член, можат да засноваат работен однос и без јавен оглас, на определено време, најмногу до три месеца.

(3) Јавниот оглас од ставот (1) на овој член се објавува во најмалку два дневни весника од кои најмалку во по еден од весниците што се издаваат на македонски јазик и во весниците што се издаваат на јазикот што го зборуваат

најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик.

(4) При изборот на стручни соработници, воспитувачи и друг ненаставен кадар се применува начелото на соодветна и правична застапеност на граѓаните кои припаѓаат на сите заедници и почитување на критериумите на стручност и компетентност.

(5) Основното училиште, пред да распише јавен оглас за вработување, потребата од работник на определено време ја обезбедува со преземање на работник со соодветно образование и со неполн фонд на наставни часови од друго јавно училиште во општината.

(6) Евиденцијата за вработениот кадар од ставот (5) на овој член ја води Министерството, врз основа на збирката на лични податоци на вработените во училиштата од член 5 точка 3 од овој статут.

Член 94

(1) Наставниците можат да засноваат работен однос на определено време до крајот на учебната година, доколку на јавен оглас не се пријави лице кое ги исполнува условите утврдени со закон.

(2) Наставниците можат да засноваат работен однос на неопределено време, пократко од полното работно време, доколку обемот на работата изнесува најмалку половина од работното време во работната недела на начин утврден со закон.

Член 95

Наставниците, стручните соработници и воспитувачите ги избира директорот на училиштето по претходно мислење на училишниот одбор.

Член 96

(1) Воспитно-образовната работа на давателите на јавни услуги во основното образование се остварува во рамки на 40 часовна работна недела според наставните планови и програми утврдени со годишната програма за работа на училиштето, а согласно Законот за основното образование и подзаконски акти донесени од страна на министерот и го опфаќа времето за реализација на редовна настава, додатна, дополнителна настава, слободни ученички активности(воннаставни активности).

(2) Работното време на давателите на јавни услуги во основното образование во текот на неделата изнесува 40 часа, со работното време од 08.00 часот до 16.00 часот и се реализира во 1 (една) смена.

(3) Работното време на стручните соработници и административните службеници во текот на неделата изнесува 40 часа, со работно време од 08.00 часот до 16.00 часот.

(4) Работното време на помошно-техничките лица се организира во две смени и тоа од 06.00 часот до 20.00 часот.

(5) Дневниот одмор на давателите на јавни услуги во основното образование се поклопува со одморите помеѓу наставните часови согласно распоредот на часови.

(6) Дневниот одмор на стручните соработници, административните службеници и помошно-техничките лица изнесува 30 минути.

Член 97

(1) Давателите на јавни услуги во основното образование односно наставниците и воспитувачите годишниот одмор го користат за време на летниот распуст на учениците.

(2) Должината на годишниот одмор на давателите на јавни услуги во основното образование и административните службеници се утврдува согласно Закон за работни односи и Колективниот договор за основно образование.

2. Приправнички стаж

Член 98

(1) Наставник, стручен соработник или воспитувач кој за првпат се вработува во општинско основно училиште е наставник - приправник, стручен соработник - приправник, односно воспитувач - приправник.

2) Приправничкиот стаж трае една година.

(3) За време на приправничкиот стаж на приправникот му следува плата во висина од 80% од платата на наставникот, стручниот соработник, односно воспитувачот.

(4) За време на приправничкиот стаж лицата од ставот (1) на овој член се оспособуваат за самостојна воспитно-образовна, односно стручна работа преку совладување на програмата за стручен испит.

(5) Приправникот за време на приправничкиот стаж соработува со наставниците, стручните соработници, односно воспитувачите и се подготвува за стручен испит.

(6) За време на приправничкиот стаж приправникот го следи ментор.

(7) Менторот на приправникот го определува директорот на училиштето од редот на наставниците, односно стручните соработници или воспитувачи кои вршат работа за која се оспособува приправникот и имаат звање наставник - ментор или наставник - советник.

(8) Менторот на приправникот му подготвува програма која вклучува методска, дидактичка и друга подготовка потребна за оспособување на наставникот и за полагање на испит. Менторот изработува извештај за работата на приправникот.

(9) Исто лице не може да биде ментор во исто време на повеќе од двајца приправници.

(10) За вршење на работа на ментор, училиштето на менторот му исплаќа надоместок во висина од 10% од платата која ќе ја прима приправникот по завршувањето на приправничкиот стаж.

(11) Приправникот по истекот на приправничкиот стаж полага стручен испит пред комисија формирана од министерот.

(12) На приправникот по истекот на приправничкиот стаж, а пред полагањето на стручен испит му се врши процена на карактеристиките за подобност со работата со деца и адолесценти во воспитно-образовната дејност (во натамошниот текст: процена на карактеристиките).

(13) Трошоците за полагањето на процената на карактеристиките паѓаат на товар на приправникот. Висината на трошоците ја утврдува министерот врз основа на реалните трошоци за процената на карактеристиките.

(14) За спроведување на процената на карактеристиките Министерството ангажира лиценцирани стручни лица од независна акредитирана професионална институција.

(15) Ангажираното лиценцирано стручно лице од ставот (14) на овој член во мислењето од спроведената процена на карактеристиките ја проценува подобноста со работата со деца и адолесценти во воспитно-образовната дејност на приправникот и истото го доставува до Педагошката служба.

(16) На приправникот кој добил позитивна процена на карактеристиките Педагошката служба му издава потврда.

(17) Формата и содржината на потврдата од ставот (16) на овој член ги утврдува министерот на предлог на Педагошката служба.

(18) Ако наставникот не добие позитивна процена на карактеристиките, директорот на основното училиште е должен да го раскине договорот за вработување со наставникот.

(19) Наставникот од ставот (18) на овој член има право да му се изврши нова процена на карактеристиките по истекот на една година, сметано од денот на извршената процена на карактеристиките.

(20) Приправникот за полагање на стручниот испит плаќа надоместок, чија висина ја утврдува министерот врз основа на реалните трошоци за спроведување на стручниот испит.

(21) Програмата за полагање на стручниот испит на приправникот и начинот на спроведувањето на испитот ги пропишува министерот.

Член 99

(1) Стручниот соработник со полагањето на приправничкиот испит се здобива со основни компетенции за стручен соработник во училиште.

(2) Основните професионални компетенции за стручен соработник опфаќаат професионални вредности и професионални знаења и вештини во следните подрачја:

- работа со ученици,
- работа со наставници,
- работа со родители,
- соработка со заедницата,
- професионален развој и професионална соработка,
- аналитичко-истражувачка работа и - училиштна структура, организација и клима.

(3) Основните професионални компетенции од подрачјата од став (2) на овој член ги утврдува министерот, на предлог на Бирото.

3. Работни должности на наставникот и стручниот соработник

Член 100

(1) Работните должности на **наставникот** во основното училиште опфаќа настава и други видови на организирана работа со учениците, подготовка за настава, прегледување и оценување на писмените задачи и другите работи што се потребни за остварување на воспитно-образовната програма.

(2) Наставникот во основното училиште наставата ја реализира интерактивно што подразбира активно вклучување на учениците во процесот на воспитно-образовната работа.

(3) Начинот за реализација на интерактивната настава го пропишува министерот на предлог на Бирото.

(4) Времето што се издвојува за подготовка на наставата и другата воспитно-образовна работа на наставникот опфаќа:

- планирање на наставата во писмена или електронска форма и избор на наставни средства,
- подготовка на дидактички помагала,
- соработка со родителите,
- соработка со стручните органи на училиштето,
- вршење на задачи на одделенски раководител,
- учество во интерно проверување во постигањата на учениците,
- учество во екстерното проверување на постигањата на успехот на учениците;
- учество во организирано стручно и дидактичко-методско образование и надоградување,
- собирање и обработка на податоци во врска со вршењето на воспитно-образовната и друга работа,
- водење на педагошка документација и евиденција,
- менторство на учениците,
- менторство на приправниците,
- уредување на кабинети, збирки, училишни работилници, вежбални, игралишта, насади итн.,
- организирање на културни спортски и други општо корисни и хумани акции во кои учествуваат учениците,
- водење слободни ученички активности и работа со ученици на проекти и истражување,
- подготвување и водење екскурзии, излети, натпревари, настава во природа, летување, логорување што ги организира училиштето и
- вршење на други работи определени со годишната програма за работа.

(5) Се забранува телесно и психичко малтретирање на наставник, стручен соработник и воспитувач.

Член 101

Работните должности на **стручниот соработник** во основното училиште опфаќаат стручни работи за:

- запишување на учениците и следење на нивниот развој во основното училиште,
- следење на навременото вакцинирање на учениците,
- планирање на наставата и другата воспитно-образовна работа,
- развивање на програми, постапки и инструменти за вреднување на постигањата на учениците и самовреднување на училиштето,
- учество во организирано стручно и дидактичко-методско образование и надоградување,

- соработка со родителите,
- поддршка на работата на заедницата на учениците,
- примена на прописите за остварување на правата и должностите на учениците, напредувањето и изрекувањето на педагошки мерки за кршење на училишните правила и куќниот ред на основното училиште,
- поддршка на стручните активи на наставниците за изборот на учебниците и детските списанија и другата литература што се користи во училиштето,
- организирање на педагошка и методска практика на студентите од наставничките факултети,
- поддршка на наставниците за индивидуалната работа со учениците,
- организирање и водење на работата на училишната библиотека,
- професионална ориентација на учениците,
- поддршка на наставниците за водење на педагошката документација и евиденција на основното училиште и
- водење на педагошки картон за наставниците.

Член 102

(1) За наставниците во основното образование неделниот фонд на наставни часови изнесува за одделенскиот наставник од 20 до 23 наставни часови во кои влегува и времето за организирано прифаќање на учениците пред и по наставата.

(2) Во неделниот фонд на наставни часови од ставот (1) на овој член не влегуваат часовите за дополнителна и додатна настава.

(3) Неделниот фонд на наставни часови за предметниот наставник изнесува од 20 до 23 часа во кои не влегуваат часовите за дополнителна и додатна настава.

4. Професионално усовршување, оспособување и напредување

Член 103

(1) Директорот, наставникот и стручниот соработник во основното училиште во текот на својата работа се должни професионално да се усовршуваат.

(2) Министерот во соработка со Бирото и Државниот испитен центар донесува годишна програма за професионално усовршување и напредување на наставниците и стручните соработници.

(3) За професионалното усовршување и оспособување на секој наставник и стручен соработник се води професионално досие.

(4) Формата, содржината и начинот на водењето на професионалното досие ги пропишува министерот по предлог на Бирото.

(5) Начинот на вршење на евалуацијата на професионалното досие од ставот (3) на овој член го пропишува министерот, на предлог на Бирото.

(6) Професионалното усовршување се остварува преку акредитирани програми за обука кои ги реализираат јавни и приватни установи, здруженија на граѓани и трговски друштва чии програми се акредитирани.

(7) Акредитацијата на програмите за обука од ставот (2) на овој член го врши Бирото врз основа на јавен оглас.

(8) За да се акредитира програма за обука за професионално усовршување, јавната и приватната установа, здружението на граѓани и трговското друштво кои ја вршат обуката треба да ги исполнуваат следниве услови:

- да ги исполнуваат барањата за програмата утврдени во јавниот оглас,

- да имаат искуство во реализација на обуки за професионално усовршување,

- да имаат обезбедено соодветно опремени простории со наставни помагала за современа реализација на обуките и

- да имаат ангажирано обучувачи за соодветната област кои имаат најмалку високо образование и искуство во изведување обука.

(9) Акредитацијата на програмата за обука за професионално усовршување има важност две години и во текот на реализацијата на програмата Бирото врши нејзина евалуација.

(10) За акредитираната програма за обука за професионално усовршување на директорот, наставникот и стручниот соработник во основното училиште Бирото води евиденција согласно Законот за општата управна постапка.

Член 104

(1) Наставниците и стручните соработници во основното училиште се усовршуваат, оспособуваат и напредуваат во звања.

(2) Наставникот и стручниот соработник кои за прв пат се вработуваат во училиште се со звање наставник - приправник и стручен соработник - приправник.

(3) Наставник - приправник може да напредува во звањата наставник, наставник-ментор и наставник - советник.

(4) Стручниот соработник - приправник може да напредува во звањата стручен соработник, стручен соработник - ментор и стручен соработник - советник.

(5) Напредување на наставниците и стручните соработници во звањата наставник, наставник - ментор, стручен соработник и стручен соработник - ментор го врши училишна комисија која ја формира директорот на училиштето.

(6) Комисијата од ставот (5) на овој член е составена од еден одделенски наставник и наставник по предметна настава, педагог, односно психолог во училиштето, еден родител, директорот на училиштето, член на училишниот одбор кој е претставник од основачот и советник од Бирото.

(7) Одделенските и предметните наставници за членови во комисијата од ставот (6) на овој член ги избира наставничкиот совет во училиштето, родителот го избира советот на родители на училиштето, а членот од училишниот одбор го избира училишниот одбор.

(8) При напредувањето на наставниците во соодветното звање од ставот (3) на овој член, училишната комисија задолжително ги зема предвид резултатите од евалуацијата на професионалното досие на наставникот.

(9) При напредувањето на стручните соработници во соодветното звање од ставот (4) на овој член, училишната комисија задолжително ги зема предвид резултатите од евалуацијата на професионалното досие на стручниот соработник.

(10) Наставникот и стручниот соработник кој е незадоволен од извршениот избор за напредување во звање согласно со ставот (5) на овој член има право на приговор до училишниот одбор во рок од осум дена од денот на објавувањето на списокот на наставници и стручни соработници кои напредуваат во звање.

(11) Напредувањето на наставниците и стручните соработници во звањата наставник - советник и стручен соработник - советник го врши комисија формирана од министерот.

(12) При напредувањето на наставниците во соодветното звање од ставот (11) на овој член, комисијата формирана од министерот задолжително ги зема предвид резултатите од евалуацијата на професионалното досие на наставникот.

(13) При напредувањето на стручните соработници во соодветното звање од ставот (11) на овој член, комисијата формирана од министерот задолжително ги зема предвид резултатите од евалуацијата на професионалното досие на стручниот соработник.

(14) Основното училиште по завршувањето на секоја учебна година може да врши напредување на двајца вработени од редот на наставниците и стручните соработници во секое од звањата од ставот (5) на овој член и може да предложи двајца од вработените од редот на наставниците и стручните

соработници да напредуваат во звањата од ставот (11) на овој член на предлог на наставничкиот совет, ако има до 50 вработени наставници и стручни соработници.

(15) Основното училиште по завршувањето на секоја учебна година може да врши напредување на тројца од вработените од редот на наставниците и стручните соработници во секое од звањата од ставот (5) на овој член и може да предложи тројца од вработените од редот на наставниците и стручните соработници да напредуваат во звањата од ставот (11) на овој член на предлог на наставничкиот совет, ако има над 51 вработен наставник и стручен соработник.

(16) Наставник и стручен соработник може да напредува во следното звање по четири години во постапка утврдена со овој закон.

(17) Наставникот и стручниот соработник кој е незадоволен од извршениот избор за напредување во звање согласно со ставот (11) на овој член има право на приговор до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен, во рок од осум дена од денот на објавувањето на списокот на наставници и стручни соработници кои напредуваат во звање. Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен одлучува по поднесената жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на жалбата.

(18) Платата на наставникот и на стручниот соработник е според стекнатото звање.

(19) Начинот на стручното усовршување, оспособување и напредување на наставниците и стручните соработници во звања ги пропишува министерот по предлог на Бирото, Државниот испитен центар и Државниот просветен инспекторат.

Член 105

(1) Вработените во основното училиште согласно прописите од областа на здравствената заштита мораат да бидат систематски прегледани.

(2) На лице кое боледува од душевна болест, алкохолизам и наркоманија му престанува работниот однос во основното училиште.

(3) Утврдувањето на психофизичките способности на вработените во основното училиште, односно заболеноста од одредени душевни болести, алкохолизам и наркоманија се врши согласно со прописите од областа на здравствената заштита.

Член 106

(1) На наставник, стручен соработник и воспитувач за чија работа престанала потребата поради деловни причини, не може да му престане работниот однос, додека не му се обезбеди едно од правата согласно со закон и колективен договор.

(2) Начинот и критериумите за престанок на работниот однос поради деловни причини се утврдуваат со колективен договор.

Член 107

(1) При промени во обемот на работа во основното училиште што се јавуваат поради промена во наставниот план и програмите, организацијата на работа, бројот на паралелки и други промени, работниот однос на наставникот во основното училиште се променува од работен однос на неопределено време со полно работно време во работен однос на неопределено време со пократко од полното работно време и обратно.

(2) Директорот е должен во случаите од ставот (1) на овој член на наставникот да му издаде ново решение за работното време.

5. Оценување на наставници

Член 108

(1) За наставниците, стручните соработници или воспитувачите, кои во остварувањето на воспитно-образовниот процес не покажуваат задоволителни резултати, Бирото, Советот на родители или Државниот просветен инспекторат покренуваат иницијатива до училишниот одбор за преиспитување на нивната способност за реализација на работните обврски преку вршење на процена на карактеристики на вработениот за подобност со работа со деца и адолесценти во воспитно-образовната дејност (тест на личноста).

(2) Бирото, Советот на родители или Државниот просветен инспекторат покренуваат иницијатива до училишниот одбор за престанок на работниот однос и за наставници во основните училишта кои вршат подготовки и други активности на учениците од училиштето кои следат настава по завршување на работното време, а не се утврдени со годишната програма за работа.

(3) Иницијативата од ставовите (1) и (2) на овој член мора да содржи образложение за причините поради кои се покренува.

(4) Ако иницијативата од ставовите (1) и (2) на овој член е покрената од Советот на родители, Училишниот одбор пред да расправа по иницијативата, задолжително бара мислење од Државниот просветен инспекторат.

(5) Ако училишниот одбор ја прифати иницијативата од ставовите (1) и (2) на овој член до директорот поднесува предлог за престанок на работниот однос на наставник, стручен соработник или воспитувач, во рок од седум дена.

(6) Директорот е должен да постапи по предлогот од ставот (4) на овој член во рок од седум дена од денот на добивањето на предлогот и да донесе акт за престанок на работниот однос на наставникот и стручниот соработник.

(7) Против актот на директорот од ставот (6) на овој член наставникот и стручниот соработник може да поднесе тужба до надлежен суд.

Член 109

(1) На наставник кој има засновано работен однос на неопределено време во основно училиште му мирува работниот однос во основното училиште доколку се запише на втор, односно на трет циклус на студии на високообразовна установа од областа на образованието на наставници, која е рангирана помеѓу првите 200 високообразовни установи на листата која ја изготвува Центарот за светска класа универзитети при Шангајскиот Џиао Тонг Универзитет од Народна Република Кина, или на универзитет кој е на ранг листата на универзитети од областа на образованието, која ја изготвува Quacquarelli Symonds (QS) од Велика Британија.

(2) Наставникот од став (1) на овој член има обврска, во рок од 15 дена од денот на завршувањето на образованието на високообразовната установа од став (1) на овој член, да се врати на работа во основното училишта во кое имал засновано работен однос, за вршење работи кои одговараат на неговиот вид и степен на стручна подготовка и да работи во училиштето за временски период за колку му мирувал работниот однос, без право да бара престанок на работниот однос.

VIII. ПЕДАГОШКА ДОКУМЕНТАЦИЈА И ЕВИДЕНЦИЈА

Член 110

(1) Општинското основно училиште Свети Кирил и Методиј – Скопје, Центар собира, обработува, чува, посредува и употребува податоци што се содржат во педагошката документација и евиденција во согласност со Законот за основното образование и Законот за заштита на личните податоци.

(2) **Педагошката документација** опфаќа: главна книга на учениците, евидентни листови за успехот на учениците, ученичка легитимација, свидетелство и преведница.

(3) Главната книга на учениците е документ од трајна вредност.

(4) Педагошката документација се води и издава на македонски јазик и неговото кирилско писмо.

(5) Дневникот на паралелката се води на јазикот и писмото на кој се изведува наставата.

(6) Дневникот на паралелката наставникот го води задолжително и во електронска форма (е-дневник) на неделна основа, преку веб апликација која ја администрира Министерството.

(7) Свидетелството, ученичката легитимација и преведницата се јавни исправи.

(8) Јавните исправи се издаваат во еден примерок. Во случај издадениот документ од став (7) на овој член да се изгуби или уништи, основното училиште издава нов примерок-дупликат.

(9) Ученикот кој изгубил свидетелство може да бара издавање на документот во вонпроцесна постапка пред надлежниот суд на чие подрачје е седиштето или било седиштето на основното училиште ако основното училиште кое ја чува документацијата не може да издаде нов примерок.

IX. УЧЕБНИЦИ

Член 111

(1) Во основното училиште за остварување на основното воспитание и образование се употребуваат учебници .

(2) Учебниците се издаваат на македонски јазик и неговото кирилско писмо.

(3) Учениците можат да користат и други извори за учење (интернет, списанија, енциклопедии, речници и слично).

Член 112

(1) Учебникот се изработува според наставниот план и програми за соодветното одделение и предмет и Концепцијата за учебник, што на предлог на Бирото ја утврдува Министерот.

(2) Со Концепцијата за учебник се определуваат научно-стручните и методолошките основи на учебникот, развојните воспитно-образовни функции, основите за мотивација и самостојно учење, дидактичко-методските стандарди за изборот и систематизирањето на содржините, дополнителните текстови, визуелните прилози, како и соодветноста на јазикот според возраста на учениците и градењето на јазична култура.

X. ОРГАНИ НА УПРАВУВАЊЕ, РАКОВОДЕЊЕ И СТРУЧНИ ОРГАНИ НА ОСНОВНОТО УЧИЛИШТЕ

1. Орган на управување на основно училиште

Член 113

(1) Орган на управување во училиштето е **училишниот одбор**.

(2) Училишниот одбор е составен од девет члена и тоа: тројца претставници од наставниците, стручните соработници и воспитувачи во училиштето, тројца претставници од родителите на учениците, двајца претставници од основачот и еден претставник од Министерството.

Член 114

(1) Претставниците на основачот ги избира и разрешува Советот на општината, претставници на родителите на учениците ги именува и разрешува Советот на родителите, со непосредно и тајно гласање, претставникот од Министерството го избира и разрешува Министерот.

(2) Претставниците на родителите на учениците, од основачот и од Министерството не може да бидат именувани, односно избрани од редот на вработените во училиштето.

Член 115

(1) Претставниците на наставниците, стручните соработници и воспитувачите, ги избира и разрешува наставничкиот совет на училиштето, со непосредно и тајно гласање.

(2) Наставничкиот совет изборот на претставниците од ставот (1) на овој член, го врши врз основа на листа на предлог кандидати.

(3) До наставничкиот совет листа на предлог кандидати треба да достават: Советот на одделенски наставници, Советот на предметни наставници и стручните активи на наставниците.

Член 116

(1) Наставничкиот совет избира по еден претставник од секоја листа на предлог кандидати.

(2) За избран кандидат од листата на предлог кандидати ќе се смета кандидатот кој добил најмногу гласови од вкупниот број на членови на наставничкиот совет.

(3) Ако на листата на предлог кандидати има предложено само еден кандидат истиот се смета за избран доколку за него гласаат мнозинство од вкупниот број членови на наставничкиот совет.

Член 117

(1) **Мандатот** на членовите на училишниот одбор е **три години**, а мандатот на претставниците од родителите е за период до завршување на основното образование на нивното дете, но не подолго од три години.

(2) Мандатот на член на училишниот одбор престанува во следниве случаи:

- по негово барање;
- со престанок на работен однос во училиштето (за претставник од наставниците);
- со престанок на статусот ученик (за претставник од родителите) и
- ако е осуден на казна затвор.

(3) Мандатот на член на училишен одбор треба да биде отповикан ако неоправдано отсуствува од три последователни седници на училишниот одбор.

(4) Постапката за избор на член на училишен одбор започнува 30 дена пред истекот на мандатот на претходниот член.

Член 118

(1) Конститутивна седница на училишниот одбор свикува и до изборот на претседател на училишниот одбор раководи најстариот член на училишниот одбор.

(2) Училишниот одбор од редот на своите членови избира претседател со мнозинство гласови од вкупниот број членови, по пат на тајно гласање.

(3) Одлуките на училишниот одбор се донесуваат со мнозинство гласови од вкупниот број на членови.

Член 119

Седниците ги свикува и со нив раководи претседателот на училишниот одбор најмалку три дена пред одржувањето на седницата со писмена покана.

Член 120

На седниците на училишниот одбор може да присуствува и директорот, доколку училишниот одбор оцени дека е потребно негово присуство, без право на глас.

Член 121

(1) Претседателот на училишниот одбор го утврдува дневниот ред на седницата.

(2) Седницата на училишниот одбор може да се одржи ако се присутни повеќе од половина од членовите на одборот.

Член 122

(1) Училишниот одбор на основното училиште:

- донесува статут на основното училиште,
- предлага годишна програма за работа и извештај за работа на основното училиште до советот на општината,
- донесува програма за развој на училиштето,
- донесува програма за воведување на повисоки стандарди и други програми,
- предлага финансиски план до основачот,
- предлага завршна сметка до основачот,
- објавува јавен оглас за избор на директор во најмалку три дневни весници кои се издаваат на целата територија на Република Северна Македонија од кои еден од весниците кој се издава на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик,
- врши интервју со кандидатите за директор,
- предлага на градоначалникот на општината еден, односно двајца кандидати од пријавените кандидати на објавениот јавен оглас за избор на директор,
- дава мислење до директорот за избор на наставниците, стручните соработници и воспитувачите,
- поднесува предлог до директорот за престанок на работниот однос на лицата од членот 108 став 1 и став 2 на овој статут,
- одлучува по приговорите и жалбите на вработените во основното училиште,
- одлучува по жалбите на ученици, родители, односно старатели на ученици и
- врши и други работи утврдени со статутот на основното училиште.

(2) Училишниот одбор на основното училиште за поднесените жалби мора да одлучи во рок од 15 дена од денот на поднесувањето на жалбата.

Член 123

(1) Ако Државниот просветен инспекторат оцени дека во училиштето битно е нарушен воспитно-образовниот процес, врши вонредна интегрална евалуација и го задолжува училиштето причините за нарушувањето да ги отстрани во рок од една година од денот на добивањето на извештајот за извршената интегрална евалуација.

(2) Барање за вонредна интегрална евалуација до Државниот просветен инспекторат можат да поднесат советот на општината, односно Советот на градот Скопје, градоначалникот или советот на родителите.

2. Орган на раководење на основно училиште

Член 124

(1) Орган на раководење во општинското основно училиште е **директорот**.

(2) Директорот е одговорен за законитоста во работата и за материјално-финансиското работење на училиштето

Член 125

(1) За директор на основно училиште може да се избира лице кое има најмалку високо образование и кое ги исполнува условите за наставник или стручен соработник во основно училиште и ако има најмалку пет години работно искуство во воспитно-образовната работа, положен испит за директор, во моментот на именувањето со правосилна судска пресуда не му е изречена казна или прекршочна санкција забрана за вршење на професија, дејност или должност, да има соодветен сертификат, не постар од пет години, за познавање на англискиот јазик ТОЕФЕЛ ИБТ (TOEFL IBT) - најмалку 30 бода, ИЕЛТС (IELTS) - најмалку 3 бода, БУЛАТС (BULATS) - најмалку 20 бода, КЕТ (KET) (Cambridge English) – положен или АРТИС (ARTIS) – најмалку ниво Б2 (B2) и да има положено психолошки тест и тест за интегритет.

(2) По исклучок, доколку нема пријавено кандидат со положен испит за директор, за директор може да биде избрано и лице кое не положило испит за директор, но е должно истиот да го положи во рок од една година од денот на изборот за директор.

(3) Ако избраниот директор не го положи испитот за директор во рокот утврден во ставот (2) на овој член, му престанува мандатот на директор.

(4) Мандатот на директорот трае четири години, со можност за уште еден последователен мандат во истото училиште.

(5) На наставник или стручен соработник кој е избран за директор на основно училишта му мирува работниот однос за време на вршење на функцијата директор на основно училишта и има право во рок од 15 дена по престанувањето на функцијата што ја вршел, да се врати на работа во училиштето каде работел пред да биде избран за директор за вршење на работи кои одговараат на неговиот вид и степен на стручна подготовка.

(6) Ако наставникот или стручниот соработник од став (5) на овој член не може да се врати во училиштето каде работел пред да биде избран за директор, наставникот или стручниот соработник се распоредува и заснова работен однос на неопределено работно време на соодветно работно место за вршење работи кои одговараат на неговиот вид и стручна подготовка, во друго училиште на подрачјето на општината, односно општините во Градот Скопје.

Член 126

(1) Оспособување на кандидати за директори на основните училишта и полагањето на испитот по успешно завршената обука го врши Државниот испитен центар, согласно со закон.

(2) Програмата за подготвување и полагање испит за директори и начинот на спроведувањето на испитот ги пропишува министерот на предлог на Државниот испитен центар.

(3) На кандидатот кој го положил испитот за директор му се издава уверение.

(4) Формата и содржината на уверението за положен испит за директор на основно училиште ги пропишува министерот.

Член 127

Директорот ги врши следниве работи:

- го застапува и претставува училиштето и е одговорен за законито работење,
- ја организира, планира и ја води работата на основното училиште,
- подготвува програма за развој на училиштето,
- подготвува предлог на годишна програма за работа,
- е одговорен за реализација на годишната програма за работа,
- е одговорен за остварување на правата и обврските на учениците,

- врши избор на наставници, стручни соработници и воспитувачи и друг административно-технички кадар согласно со закон и актите на училиштето,
- врши распоредување на наставници, стручни соработници и воспитувачи и друг административно-технички кадар,
- одлучува за престанок на работен однос на наставници, стручни соработници и воспитувачи и друг административно-технички кадар согласно со закон и колективен договор,
- врши контрола врз начинот на водењето на професионалните досиеја од членот 103 став (3) на овој статут.
- поттикнува стручно оспособување и усовршување на наставниците, стручните соработници и воспитувачи,
- организира менторство за наставниците-приправници, стручните соработници-приправници, воспитувачи-приправници, присуствува на часови во наставата согласно со планот за посета на часови од годишната програма за работа на училиштето, за што составува препораки и забелешки од остварената посета кои се приложуваат кон професионалното досие на наставникот и ја следи работата на наставниците, стручните соработници и воспитувачи и ги советува,
- ја следи работата на училишниот педагог, психолог и другите стручни работници,
- се грижи за соработката со родителите,
- ги известува родителите за работата на училиштето и за измени на правата и обврските на учениците,
- одлучува за воспитните мерки,
- ја поттикнува и следи работата на заедницата на учениците,
- обезбедува извршување на одлуките на училишниот одбор,
- ја донесува систематизацијата на работните места на училиштето,
- одлучува за склучување договори за работните односи,
- покренува постапка за дисциплинската одговорност на наставниците, стручните соработници и воспитувачи,
- се грижи за соработката на училиштето со здравствената установа во општината и
- врши други работи согласно со закон и статутот на училиштето.

Член 128

(1) Во општинското основно училиште може да се именува помошник на директорот за вршење на раководни и педагошки работи.

(2) За помошник на директор може да се именува лице кое ги исполнува условите за наставник и има три години работно искуство во областа на образованието и е од редот на вработените во училиштето.

(3) Помошникот на директорот го именува и разрешува директорот по предлог на училишниот одбор.

(4) Помошникот на директорот ги врши работите за кои писмено го овластил директорот и го заменува во негова отсутност.

(5) Ако во училиштето нема помошник на директорот, директорот за извршување на одделни задачи од својата надлежност и за замена во времето на отсутност, може да овласти наставник или стручен соработник од основното училиште кој ќе го заменува.

Член 129

Директорот на општинското основно училиште го избира и разрешува градоначалникот по предлог на училишниот одбор на општинското основно училиште.

Член 130

(1) Градоначалникот, три месеца пред истекот на мандатот на постојниот директор донесува одлука училишниот одбор на училиштето да објави јавен оглас за избор на директор.

(2) Ако градоначалникот не постапи во рокот утврден во ставот (1) од овој член, училишниот одбор објавува јавен оглас за избор на директор.

(3) Јавниот оглас за избор на директор се објавува во најмалку три дневни весници кои се издаваат на целата територија на Република Северна Македонија од кои еден од весниците кој се издава на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик.

(4) Во јавниот оглас на јавните гласила се утврдуваат условите кои треба да ги исполнува кандидатот за директор, потребната документација, времето на траење на јавниот оглас и рокот во кој ќе се изврши изборот.

(5) Пријавените кандидати ги доставуваат потребните документи до училишниот одбор на училиштето. Кандидатите кон пријавата мораат да приложат програма за работа за период од четири години.

(6) Пристигнатите документи ги прегледува комисија составен од три члена, избрана од училишниот одбор.

(7) Комисијата од ставот (6) е должна во рок од пет дена по завршувањето на јавниот оглас да ги разгледа пристигнатите документи. Комисијата до училишниот одбор доставува записник за комплетноста на доставената барана документација согласно условите од објавениот јавен оглас за избор на директор на основно училиште.

(8) Комисијата во рок од три дена од денот на разгледувањето на пристигнатите документи, на кандидатите кои не ги исполнуваат бараните условите, треба да им ги врати приложените документи заедно со писмено образложение.

(9) Училишниот одбор од кандидатите кои ги исполнуваат условите може да побара да достават и дополнителни документи како:

- биографија;
- елаборат за работа;
- програма за развој на училиштето;
- програмски определби;
- сертификати, награди, пофалби и слично.

(10) Училишниот одбор и претставникот од Бирото вршат интервју со кандидатите кои ги исполнуваат условите.

(11) Училишниот одбор во рок од седум дена од извршениот разговор со кандидатите, на градоначалникот на општината му предлагаат два кандидата за избор на директор, доколку на јавниот оглас се јавиле повеќе кандидати.

(12) Градоначалникот во рок од десет дена од денот на добивање на предлогот треба да избере еден кандидат за директор на основно училиште.

(13) Доколку градоначалникот во рок од 10 (десет) дена не избере директор, изборот го врши министерот.

(14) Кандидатите кои не се избрани во рок од 15 (петнаесет) дена од денот на приемот на одлуката, имаат право на жалба во однос на спроведувањето на постапката за избор на директор до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

(15) Против одлуката на комисијата од претходниот став на овој член, кандидатот има право да поведе управен спор пред надлежниот суд.

Член 131

(1) На директорот на основното училиште му престанува мандатот, ако:

- тоа сам го побра;
- трајно ја загуби способноста за вршење должноста директор и
- ги испони условите за старосна пензија согласно закон.

(2) Директорот на училиште се разрешува пред истекот на мандатот, ако:

- направи повреда на одредбите на законите или други прописи и акти, утврдени од Државниот просветен инспекторат;
- не ја остварува програмата за работа и не се реализираат плановите и програмите за воспитно-образовната работа;
- по негова вина е нанесена штета на учениците, на нивните родители или на училиштето;

- дозволи организирање на дејности и активности што се во спротивност со наставниот план и програмите;
- дозволи исплаќање на средства кои не се утврдени во годишниот финансиски план на училиштето.

Член 132

(1) Ако постојат одредени сознанија за постапување на директорот согласно со одредбите од член 131 став (2) на овој статут, училишниот одбор свикува седница на која се донесува заклучок во писмена форма кој се доставува до директорот.

(2) Директорот има право во рок од 7 (седум) дена од денот на приемот на заклучокот од ставот (1) на овој член, писмено да се изјасни за наводите во заклучокот.

(3) Ако училишниот одбор не го прифати изјаснувањето на директорот, свикува седница во рок од 3 (три) дена и во присуство на претставник од Државниот просветен инспекторат врши интервјуирање на директорот. Претставникот од Државниот просветен инспекторат дава мислење за оправданоста на разрешувањето на директорот.

(4) Ако училишниот одбор оцени дека е неопходно, во рок од 7 (седум) дена, доставува предлог за разрешување на директорот до градоначалникот.

(5) Градоначалникот е должен во рок од 7 (седум) дена од денот на добивањето на предлогот од училишниот одбор да го разреши директорот.

(6) Разрешениот директор во рок од 15 (петнаесет) дена од денот на приемот на одлуката на градоначалникот, односно министерот има право на жалба во однос на спроведување на постапката за разрешување до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

(7) Против одлуката на Комисијата од ставот (6) на овој член кандидатот може да поведе управен спор пред надлежниот суд.

Член 133

(1) Градоначалникот во рок од 3 (три) дена од денот на разрешувањето на директорот, именува вршител на должноста на директор од редот на вработените во училиштето кој ги исполнува условите на директор.

(2) Градоначалникот во рок од 5 (пет) дена од денот на именување на вршител на должноста на директор донесува одлука училишниот одбор да објави јавен оглас за избор на директор.

(3) Вршител на должноста на директор се именува и во случај на предвремен престанок на мандатот на директорот.

(4) Вршителот на должноста на директор ги врши работите до именување на нов директор, но не подолго од шест месеца од денот на неговото именување.

(5) Исто лице едноподруго не може да биде именувано за вршител на должноста на директор на основно училиште.

Член 134

(1) Државниот просветен инспекторат, по утврдувањето на потешките повреди во работењето согласно со член 133 став 2 од законот за основно образование и член 131 став 2 од овој статут, до директорот на основното училиште доставува извештај со предлог на мерки, по кои директорот треба да постапи во рок од 30 (триесет) дена од денот на добивањето на извештајот.

(2) Ако директорот на училиштето не постапи во утврдениот рок од ставот (1) на овој член, Државниот просветен инспектор доставува до училишниот одбор решение за извршување на предлог мерките. Рокот за извршување е 30 (триесет) дена од денот на неговото добивање.

(3) Ако училишниот одбор не постапи по решението за извршување на предлогот мерките, Државниот просветен инспектор го доставува решението до градоначалникот и основачот на основното училиште.

(4) Градоначалникот во рок од 30 (триесет) дена од денот на добивањето на решението за извршување на предлогот на мерките е должен да го разреши директорот на училиштето, а основачот училишниот одбор.

(5) Ако градоначалникот не го разреши директорот, а основачот училишниот одбор, во рокот од ставот (4) на овој член, Министерството по право на надзор ги разрешува директорот и членовите на училишниот одбор на основното училиште.

(6) Министерството веднаш, по право на надзор именува вршител на должноста директор од редот на вработените во училиштето, кој ги врши работите најдолго шест месеца и именува членови на училишниот одбор со мандат од најмногу една година.

3. Стручни органи на основното училиште

Член 135

Стручни органи на општинското основно училиште се наставничкиот совет на општинското основно училиште, советот на одделенските наставници, совет на предметните наставници, одделенскиот раководител, раководителот на паралелката и стручните активи на наставниците.

Член 136

(1) **Наставничкиот совет** на општинското основно училиште го сочинуваат одделенските и предметните наставници и стручните соработници на училиштето. Наставничкиот совет го свикува и со него претседава директорот.

(2) Наставничкиот совет на основното училиште:

- дава мислења по предлогот на програмата за развој и на годишната програма за работа и го следи нејзиното извршување,
- го разгледува и утврдува успехот на учениците и работата на други стручни органи,
- им одобрува на учениците побрзо напредување во основното училиште,
- го разгледува остварувањето на наставниот план и програмите и презема мерки за нивно извршување,
- донесува одлуки по приговори на учениците за утврдени оценки,
- го разгледува извештајот од реализација на годишната програма за работа, од самоевалуација, од извршената интегрална евалуација и предлага соодветни мерки,
- расправа и одлучува за стручни прашања поврзани со воспитно-образовната работа,
- дава мислење за годишниот финансиски план на училиштето,
- избира претставници во училишниот одбор,
- дава мислење за планирањето, реализацијата и вреднувањето на постигањата во наставата и учењето,
- го разгледува годишниот извештај за работа на наставниците и стручните соработници и Националниот извештај за работа на наставниците и стручните соработници и предлага соодветни мерки,
- дава предлози за напредување на наставниците и стручните соработници на училиштето,
- одлучува за воспитни мерки и
- врши и други работи согласно законот и статутот.

Член 137

(1) **Советот на одделенските наставници** го сочинуваат одделенските наставници, предметните наставници кои се вклучуваат во реализација на наставата од прво до петто одделение и стручните соработници на училиштето.

(2) Советот на одделенските наставници ги разгледува годишната програма за работа и планирањето на наставата, воспитно-образовните проблеми по одделенија, подготвува програма за работа со талентирани ученици, односно за учениците кои потешко напредуваат, предлага и одлучува за воспитните мерки и врши други работи согласно законот.

Член 138

(1) **Советот на предметните наставници** го сочинуваат предметните наставници што ја изведуваат наставата од шесто до деветто одделение и стручните соработници на училиштето.

(2) Советот на предметните наставници ги разгледува годишната програма за работа и планирањето на наставата, воспитно-образовните проблеми по одделенија, подготвува програма за работа со талентирани ученици, односно со оние кои потешко напредуваат, одлучува за воспитните мерки и врши други работи согласно законот.

Член 139

Одделенскиот, односно **раководителот на паралелката** ја остварува програмата за часот на одделенската заедница, ги анализира воспитните и наставните резултати на одделението, се грижи за решавање на воспитните и наставните проблеми на одделни ученици, соработува со родителите и стручните соработници на училиштето, предлага и одлучува за воспитните мерки и врши други работи утврдени со Законот за основно образование и статутот на училиштето .

Член 140

(1) **Стручните активи** на наставниците ги сочинуваат наставниците кои предаваат ист предмет или подрачје.

(2) Стручните активи на училиштето ги усогласуваат критериумите за планирање на наставата и за оценување на постигањата на учениците, даваат предлози на наставничките совети на училиштето за подобрување на воспитно-образовната работа, одлучуваат за употреба на учебниците во основното училиште, расправаат за забелешките на родителите, учениците и вршат други стручни работи определени со годишната програма за работа на училиштето.

4. Совет на родители

Член 141

(1) За организирано остварување на интересите на учениците во општинското основно училиште од родителите на учениците се формира **совет на родители** на училиштето.

(2) Во советот на родители има по еден претставник од секоја паралелка којшто го избираат родителите на родителскиот состанок на паралелката.

(3) Првото свикување на советот на родители го врши директорот на училиштето.

(4) Советот на родители:

- дава мислење за предлогот на програмата за развој на основното училиште и за годишната програма за работа,
- расправа за извештајот за работата на училиштето,
- предлага програми за подобрување на стандардите за наставата,
- дава согласност на предлозите на директорот за воведување повисоки стандарди,
- разгледува жалби на родителите во врска со воспитно-образовната работа,
- избира претставници во училишниот одбор на основното училиште и
- врши други работи утврдени согласно законот.

(5) Мандатот на член во советот на родители е во траење од 3 (три) учебни години.

(6) Членството во советот на родители пред истек на мандатот престанува со престанок на статусот на ученик на неговото дете, како и по барање на родителот.

Член 142

(1) Советот на родители именува претседател и негов заменик на својата прва седница, а изборот се врши со тајно гласање.

(2) Советот на родители заседава на седници кои ги свикува и со нив раководи претседателот на советот.

(3) На седницата на советот без право на одлучување присуствува директорот на училиштето.

(4) На барање на советот учество на седниците може да имаат и наставниците, стручните соработници, воспитувачи и други вработени во училиштето.

XI. ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА КВАЛИТЕТ НА НАСТАВАТА

Член 143

(1) За обезбедување квалитет на наставата, училишниот одбор на секои четири години донесува програма за развој на училиштето во која се земени предвид резултатите од самоевалуацијата спроведена од страна на училишната комисија, советодавната и стручната помош од Бирото, препораките од извештајот од интегралната евалуација спроведена од страна на Државниот просветен инспекторат.

Член 144

(1) На секои две години за реализација на програмите од членот 143 на овој статут училиштето врши самоевалуација.

(2) Самоевалуацијата од ставот (1) на овој член се спроведува на крајот на секоја втора наставна година.

(3) Самоевалуацијата ја спроведува училишна комисија составена од пет члена од редот на наставниците, стручните соработници, воспитувачите и родителите која по предлог на директорот ја формира училишниот одбор.

(4) Самоевалуацијата ги опфаќа особено следниве области:

- организација и реализација на наставата и учењето,
- постигањата на учениците,
- професионален развој на наставниците, стручните соработници и воспитувачи и на раководниот кадар,
- управување и раководење,
- комуникации и односи со јавноста,
- училишната клима и култура и
- соработката со родителите и со локалната средина.

(5) Комисијата од ставот (3) на овој член изготвува извештај за извршената самоевалуација со предлог на мерки за подобрување на квалитетот на наставата кој го доставува до училишниот одбор, директорот на училиштето и основачот. Училишниот одбор и директорот треба да постапат по предлогот на мерките на комисијата.

Член 145

(1) Резултатите од самоевалуацијата на основните училишта се објавува на веб страницата на училиштето и на општината.

(2) Извештајот со резултатите од самоевалуацијата училиштето го доставува до Државниот испитен центар.

XII. НОСТРИФИКАЦИЈА И ЕКВИВАЛЕНЦИЈА НА СВИДЕТЕЛСТВА СТЕКНАТИ ВО СТРАНСТВО

Член 146

(1) Државјанин на Република Северна Македонија кој во странство завршил основно образование или завршил одделно одделение од основното воспитание и образование, има право да бара признавање на свидетелството, односно нострификација или признавање на еквиваленција во согласност со овој закон, доколку со меѓународните договори поинаку не е одредено.

(2) Странски државјани и лице без државјанство имаат право да бараат нострификација или признавање на еквиваленција на свидетелството стекнато во странство.

Член 147

(1) Со нострификација се врши признавање на свидетелството стекнато во странство во целина во поглед на правата што му припаѓаат на имателот на свидетелството за продолжување на образованието.

(2) Со еквиваленција се врши изедначување на свидетелството стекнато во странство со соодветното свидетелство стекнато во Република Северна Македонија.

(3) Нострификацијата, односно признавањето на еквиваленција на свидетелство стекнато во странство ја врши Министерството.

Член 148

Со нострификација и со признавање на еквиваленција свидетелството стекнато во странство се изедначува со соодветното свидетелство стекнато во Република Северна Македонија во целина во поглед на правата што му припаѓаат на имателот за продолжување на образованието.

Член 149

Во постапката за нострификација и признавање на еквиваленција на свидетелството стекнато во странство, односно нивна еквиваленција се зема предвид:

- системот на образование во државата во која свидетелството е стекнато,
- траењето на образованието,
- наставниот план и програми,

- правата што свидетелството ги дава на имателот во земјата каде што е стекнато и

- други работи од значење за нострификација и еквиваленција.

Член 150

Ако во постапката за нострификација, односно еквиваленција се утврди дека наставниот план и програмите битно отстапуваат од наставниот план и програмите во Република Северна Македонија со кого се споредува, нострификацијата се условува со полагање предмети.

Член 151

(1) Лицето кое поднело барање за нострификација, односно признавање на еквиваленција на свидетелството стекнато во странство, може условно да го посетува наредното одделение, доколку постапката не е завршена до истекот на рокот за упис на учениците во училиште.

(2) Ученикот чие свидетелство врз основа на извршена нострификација, односно признавање на еквиваленција дава право на запишување во пониска година од годината во која условно е запишан, се префрлува во соодветната година и со тоа се поништува условното запишување.

Член 152

(1) Решение за нострификација и решение за признавање на еквиваленција на свидетелството стекнато во странство донесува Министерството, во рок од 60 дена од денот на поднесување на барањето за нострификација, односно еквиваленција, по предлог на комисија.

(2) Комисијата од ставот (1) на овој член ја формира министерот и е составена од истакнати стручни лица, со високо образование и со најмалку седум години работно искуство во воспитнообразовната дејност или во орган на државната управа надлежен за работите на образованието.

(3) Повеќе од половината членови на комисијата од ставот (2) на овој член се од воспитнообразовната дејност.

(4) Против решението за одбивање на нострификацијата, односно еквиваленцијата, може да се изјави жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен во рок од 15 дена од денот на приемот на решението.

Член 153

Министерството ја чува документацијата од извршената нострификација, односно еквиваленција и за тоа води евиденција.

XIII. ФИНАНСИРАЊЕ НА ОСНОВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Член 154

(1) Средставата за финансирање на дејноста на основното образование се обезбедуваат од Буџетот на Република Северна Македонија, на начин и постапка утврдени со Законот за буџетите на Република Северна Македонија, Законот за извршување на Буџетот на Република Северна Македонија и Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа.

(2) Средствата од ставот (1) на овој член се распределуваат на општините по пат на блок дотации и наменски дотации согласно со Уредбата за методологијата за утврдување на критериуми за распределба на блок дотациите и Уредбата за методологијата за распределба на капиталните и наменските дотации утврдени во Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа.

(3) Општината средствата од ставот (2) на овој член ги распределува на општинските основни училишта на своето подрачје за обезбедување на реализација на воспитно-образовниот процес, во согласност со утврдените стандарди и нормативи.

(4) Со уредбите од ставот (2) на овој член се уредува распределбата на средствата од блок дотацијата и од наменската дотација која се врши врз основа на формула и согласно со фазите за фискалната децентрализација утврдени во Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа.

(5) Формулата од ставот (4) на овој член за распределба на средствата се изведува основно од бројот на учениците во основните училишта на своето подрачје. Врз изведувањето на формулата можат да имаат влијание и други дополнителни показатели.

Член 155

(1) Општината може да ја дополни добиената блок дотација, односно наменската дотација за образование со средства од сопствени извори, освен за платите на вработените во училиштата.

(2) Средствата за финансирање на дејноста на основното образование можат да се обезбедат и од други извори (легати, подароци, завештанија и друго), а се користат наменски.

Член 156

Општинското основно училиште е должно да склучи соодветно осигурување за одговорност од предизвиканата штета, за што средства обезбедува основачот.

XIV. ЈАВНОСТ ВО РАБОТАТА НА УЧИЛИШТЕТО И НЕГОВИТЕ ОРГАНИ

Член 157

- (1) Работата на училиштето и неговите органи е јавна.
- (2) Училиштето е должно да обезбеди редовно, благовремено и потполно известување на барање на вработените во училиштето, родителите, учениците и сите други заинтересирани странки за работата на училиштето.
- (3) За работата на училиштето и неговите органите вработените се информираат преку огласна табла и веб страната на училиштето.
- (4) Информирањето го врши директорот и училишниот одбор.

Член 158

Информирањето може да се врши и преку издавање на училишен весник, билтен и слично.

XV. ОДБРАНА

Член 159

- (1) Во воена состојба училиштето продолжува со остварување на воспитно-образовната дејност, заради што во рамките на своето редовно работење во мирни услови, во согласност со Законот за одбрана и другите прописи спроведува соодветни подготовки и изработува документи за работа во воена состојба.
- (2) Со спроведувањето на подготовките и изработката на документите за работа во воена состојба раководи директорот на училиштето.

Член 160

Заради заштита на тајните податоци и информации од областа на одбраната, училиштето спроведува мерки за заштита на тајноста на податоците од значење за одбраната.

XVI. ДЕЛОВНА ТАЈНА

Член 161

Заради заштита на интересите на училиштето и пошироката заедница во училиштето се превземаат мерки за чувањето, ракувањето и соопштувањето на податоците класифицирани како деловна тајна.

Член 162

(1) Сите податоци и документи што претставуваат деловна тајна задолжително имаат ознака „доверливо“ или „строго доверливо“.

(2) Обврската за чување деловна тајна трае се додека директорот на училиштето или органот кој ги доставил податоците не даде согласност за ослободување од чување на деловната тајна.

Член 163

Податоците и документите класифицирани како деловна тајна се заведуваат во посебен деловен протокол и како такви се архивираат.

Член 164

(1) Податоците и документите класифицирани како деловна тајна се чуваат во посебно определена просторија, нив ги чува и ракува вработен овластен од директорот на училиштето, со посебно решение.

(2) Заверувањето, архивирањето, уништувањето на материјалите кои претставуваат деловна тајна го извршува директорот на училиштето по наредба на надлежен орган.

(3) Оддавањето на деловната тајна претставува тешка повреда на работната должност.

XVII. НАДЗОР ВРЗ РАБОТАТА НА УЧИЛИШТЕТО

Член 165

(1) Надзор над спроведувањето на одредбите од Законот за основно образование и другите прописи донесени согласно тој Закон врши Министерството.

(2) Инспекциски надзор над спроведувањето на одредбите од Законот за основното образование и другите прописи донесени врз негова основа врши Државниот просветен инспекторат и овластените инспектори на општината, согласно со закон.

Член 166

(1) Доколку при вршењето на инспекцискиот надзор државниот просветен инспектор или овластениот инспектор на општината утврди дека за прв пат е сторена неправилност од членот 172 на Законот за основно образование, е должен да состави записник во кој ќе ја утврди сторената неправилност со укажување за отстранување на утврдената неправилност во рок од осум дена и со истовремено врачување на покана за спроведување на едукација на лицето или основното училиште каде што е утврдена неправилноста при вршењето на инспекцискиот надзор.

(2) Формата и содржината на поканата за едукација, како и начинот на спроведување на едукацијата ги пропишува министерот.

(3) Едукацијата ја организира и спроведува Државниот просветен инспекторат, односно овластениот инспектор на општината, којшто го извршил инспекцискиот надзор, во рок не подолг од осум дена од денот на спроведувањето на инспекцискиот надзор.

(4) Едукацијата може да се спроведе за повеќе утврдени исти или истородни неправилности за едно или повеќе лица, односно за едно или повеќе основни училишта.

(5) Доколку во закажаниот термин лицето или основното училиште над кое се спроведува едукација не се јави на едукацијата ќе се смета дека едукацијата е спроведена.

(6) Доколку лицето или основното училиште над кое се спроведува едукација се јави на закажаната едукација и истата ја заврши ќе се смета дека е едуциран по однос на утврдената неправилност.

(7) Доколку државниот просветен инспектор или овластениот инспектор на општината при спроведување на контролниот надзор утврди дека се отстранети утврдените неправилности од ставот (1) на овој член, донесува заклучок со кој ја запира постапката на инспекцискиот надзор.

(8) Доколку државниот просветен инспектор или овластениот инспектор на општината при спроведување на контролниот надзор утврди дека не се отстранети утврдените неправилности од ставот (1) на овој член, поднесува барање за поведување на прекршочна постапка пред надлежен суд.

(9) Државниот просветен инспекторат, односно овластениот инспектор на општината, којшто го извршил инспекцискиот надзор, води евиденција за спроведената едукација на начин пропишан од министерот.

Член 167

(1) Кога Министерството ќе смета дека статутот или друг акт на основното училиште не е во согласност со Уставот и закон има право да го запре од извршување актот до донесување на одлука на Уставниот суд на Република Северна Македонија.

(2) Ако Министерството во вршење на надзорот од членот 166 став (1) на овој статут, утврди дека основното училиште издало свидетелство спротивно на одредбите на овој закон донесува решение за негово поништување што се објавува во средствата за јавно информирање и поднесува пријава до органот за кривично гонење.

XVIII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 168

(1) Статутот и другите општи акти на училиштето ги донесува училишниот одбор на училиштето.

(2) Статутот се смета за донесен ако за него гласале повеќе од половината од членовите на училишниот одбор.

Член 169

Постапката за измени и дополнување на статутот е иста како и постапката за негово донесување.

Член 170

Општите акти донесени од страна на училиштето кои му претходат на донесувањето на овој статут треба да се усогласат со истиот во рок од шест месеци од денот на неговото влегување во сила.

Член 171

Овој статут влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето на огласната табла на училиштето.

Со денот на влегување во сила на Пречистениот текст на статутот престанува да важи статутот број 01-120/03 од 28.03.2016 година.

Бр. 01-147/02
03.04.2019 година

**Претседател
на Училишен одбор,**
М. Варадинска
Марија Варадинска Алексова